

Tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana, mazgāšana un ķīmiskā tīrīšana

(mācību palīgmateriāls)

Mācību palīgmateriāls ir vērsts uz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu un darba vides sakārtošanu atbilstoši darba aizsardzības un darba tiesību prasībām. Dotajā palīgmateriālā ir ietverta informācija par:

1. Nozarē notikušo nelaimes gadījumu darbā un arodslimību statistiskie dati;
2. Nelaimes gadījumi darbā un arodslimības, to galvenie cēloņi;
3. Praktiski piemēri par nozares uzņēmumos notikušo nelaimes gadījumu izmeklēšanas kārtību un specifiku;
4. Nozarē izmantotās tehnoloģijas, specifiskie darbi, t.sk. izmantojamās bīstamās iekārtas un darba aprīkojums, drošības prasības aprīkojumam;
5. Darba aizsardzības sistēmas organizācija nozares uzņēmumā;
6. Darba vides riski nozarē, to samazināšanas un novēršanas organizatoriskie un tehniskie pasākumi;
7. Darba vides risku novērtēšana nozarē. Darba aizsardzības pasākuma plāna izstrāde, darba vides laboratoriskie mērījumi nozarē un nepieciešamo darba vides faktoru laboratorisko mērījumu noteikšanas metodika;
8. Individuālie aizsardzības līdzekļi nozarē, to veidi un raksturlielumi, izvēle, lietošana, uzglabāšana un pārbaude;
9. Drošības zīmes un to lietošana;
10. Obligātās veselības pārbaudes un to organizēšanas kārtība, kaitīgo darba vides faktoru noteikšana;
11. Apmācības prasības nozarē;
12. Specifiskās ugunsdrošības prasības un praktiskie piemēri;
13. Rīcība ārkārtas situācijā un tās organizēšana nozarē.

Teorijas noslēgumā ir iespēja novērtēt darba aizsardzības situāciju un iespējamos riskus konkrētajā nozarē ar praktiskiem darba uzdevumiem un testiem, kā arī informatīvi plakāti saistošajā nozarē.

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

RISKI UN TO NOVĒRŠANA

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

APĢĒRBU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANAS, MAZGĀŠANAS UN KĪMISKĀS TĪRĪŠANAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE DARBA VIDES RISKI, TO NOVĒRŠANAS UN SAMAZINĀŠANAS PASĀKUMI

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 20.06.2001. likums "Darba aizsardzības likums"
- 20.06.2001. likums "Darba likums"
- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 10.08.2010. MK not. Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos"
- 02.10.2007. MK not. Nr. 660 "Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība"
- 10.03.2009. MK not. Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude"
- 20.08.2002. MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"
- 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"
- 28.05.2002. MK not. Nr. 206 "Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību"
- 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"
- 13.04.2004. MK not. Nr. 284 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē"
- 04.02.2003. MK not. Nr. 66 "Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku"
- 09.12.2002. MK not. Nr. 526 "Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 344 "Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagus"
- 03.09.2002. MK not. Nr. 400 "Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā"
- 06.11.2006. MK not. Nr. 908 "Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība"
- 25.08.2009. MK not. Nr. 950 "Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība"

NOZARI REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 14.08.2012. MK not. Nr. 557 "Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā"
- 29.09.2008. MK not. Nr. 803 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar kancerogēnām vielām darba vietās"
- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 03.08.2010. MK not. Nr. 713 "Noteikumi par kārtību, kādā nodrošina apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, un pirmās palīdzības aptieciņas medicīnisko materiālu minimumu"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"
- 10.06.2003. MK not. Nr. 300 "Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē"
- 17.09.2002. MK not. Nr. 427 "Uzticības personu ievēlēšanas un darbības kārtība"
- 21.05.2002. MK not. Nr. 189 "Darba aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajām vielām"
- 06.08.2002. MK not. Nr. 343 "Darba aizsardzības prasības, strādājot ar displeju"

DARBA VIDES RISKS

Darba vides risks – varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.

Darba vides risku novērtēšana ir process, kura ietvaros regulāri pārbauda darba vietas, nosaka tajās riska faktorus, izlemj, kādi riska faktori rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, izvērtē riska iestāšanās varbūtību, tā iespējamo seku smaguma pakāpi un riska līmeni.

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANĀ VAR PIEDALĪTIES:

- Darba devējs
- **Darba aizsardzības vecākais speciālists**
- Darba devēja piesaistīts speciālists
- **Kompetenta institūcija**
- Uzticības persona/nodarbināto pārstāvis
- Nodarbinātais

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

1.

Darba aizsardzības sistēmas audits, kurā novērtē esošo sistēmu un nosaka faktorus, kuriem veicama novērtēšana, kā arī nosaka, kādi darba vides riska faktoru mērījumi jāveic. (Svarīgas riska novērtēšanas sastāvdaļa ir darba vietu apsekošana)

2.

Darba vides risku novērtēšana

3.

Darba vides risku mazināšana vai novēršana

4.

Darba vides risku pārraudzība/uzraudzība

DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

Nem vērā:

- riska iestāšanās varbūtību un riska seku smaguma pakāpi
- esošo mijiedarbību starp nodarbinātajiem un viņu veicamo darbu uzņēmumā
- vai darba vietā uzturas arī citi cilvēki
- darbā notikušos nelaimes gadījumus un konstatētās arodslimības
- darba vietās, kurās ir nemainīgi darba apstākļi – specifiskos un ierastos darba apstākļus
- darba vietās, kurās ir mainīgi darba apstākļi – arī paredzētās darba apstākļu izmaiņas

PAPILDUS DARBA VIDES RISKU NOVĒRTĒŠANA

- Uzsākot citu darbības veidu
- Būtiskas pārmaiņas darba vidē
- Darba vides apstākļu pasliktināšanās
- Konstatēti veselības traucējumi
- Nelaiemes gadījums darbā

DARBA VIDES RISKĀ FAKTORU NOVĒRTĒŠANAS METODES

- Aptaujas anketas
- Pārrunas
- Nelaiemes gadījumu rašanās iespējamības un seku smaguma prognozes
- Kvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Puskvantitatīvās novērtēšanas metodes
- Kvalitatīvās novērtēšanas metodes

Novērtējot katru no riska faktoriem, jāizvēlas tam piemērota un atbilstoša novērtēšanas metode.

GALVENIE NOZARĒ PASTĀVOŠIE RISKA FAKTORI UN TO NOVĒRŠANA

- Fizikālie faktori
- Ergonomiskie/fiziskie faktori
- Ķīmiskie faktori
- Putekļi
- Bioloģiskie faktori
- Psihosociālie faktori
- Mehāniskie/traumatisma faktori
- Elektrodrošība, ugunsdrošība un sprādzienbīstamība

FIZIKĀLIE FAKTORI

Riski

Troksnis
(piemēram, no aušanas stellēm)

**Visa ķermeņa vibrācija un
rokas/plaukstas vibrācija**
(piemēram stelles vai piegriešanas
ierīces)

Nepietiekošs apgaismojums

Nepiemērots mikroklimats
(piemēram gludināšanas telpā
paaugstināta temperatūra,
caurvējš)

Novēršana/Samazināšana

- Iekārtu, aprīkojuma remonts, apkopes
- Dzirdes aizsardzības līdzekļi
- Vibrāciju slāpējošie cimdi, vibrāciju
slāpējošie paklāji
- Regulāras iekārtu un instrumentu
apkopes un remonts
- Apgaismojuma uzlabošana
- Mobilās un stacionārās apgaismes ierīces
- Piemērots apģērbs un apavi
- Šķidruma uzņemšana
- Gaisa ventilācijas iekārtu un
kondicionēšanas iekārtu ierīkošana
- Pārdomāta darba organizācija, ietverot
atpūtas pauzes

ERGONOMISKIE/FIZISKIE FAKTORI

Riski

Smags darbs

(piemēram, smagumu celšana)

Statiskas darba pozas

(piemēram, ilgstošs darbs stāvēt)

Darbs, kas saistīts ar lokālu muskuļu sasprindzinājumu un biežas atkārtotas roku kustības

(piemēram, šujot)

Neatbilstošs darba vietas iekārtojums

(piemēram, darbagalda virsma nav piemērotā augstumā)

Redzes sasprindzinājums

(piemēram, šujot)

Novēršana/Samazināšana

- Apmācība pareizā smagumu celšanā un pārvietošanā un apmācība pareizu darba metožu pielietošanā
- Regulāras atpūtas pauzes
- Atslodzes vingrinājumu organizēšana
- Atbilstošu darba palīg līdzekļu un instrumentu nodrošināšana
- Pareiza apgaismojuma nodrošināšana
- Darba vietu iekārtošana un pielāgošana, ņemot vērā darbinieku fizioloģiskās īpašības (augums, darba zonas rādiuss)

KĪMISKIE FAKTORI

Riski

Dažādi šķīdinātāji

Skābes un sārmī

Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi

Dezinfekcijas līdzekļi

Krāsvielas

Novēršana /Samazināšana

- Pienācīga uzglabāšana un lietošana
- Bīstamo ķīmisko vielu aizstāšana ar mazāk bīstamām
- Tehnoloģiskie pasākumi drošai ķīmisko vielu lietošanai (piemēram, atbilstoša darba aprīkojuma nodrošināšana)
- Organizatoriskie pasākumi (piemēram, DDL nodrošināšana darba vietās un darbinieku iepazīstināšana ar tām, darbinieku apmācība ķīmisko vielu un maisījumu atbilstošā lietošanā un glabāšanā, ķīmisko vielu marķēšana)
- Drošības datu lapu informācijas ievērošana
- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PRASĪBAS ĶĪMISKĀM VIELĀM

- Aizliegts jaukt ķīmiskos līdzekļus un to iepakojumus ar sadzīves atkritumiem
- Bīstamo ķīmisko vielu iepakojumi ir jāattīra, pirms izmest (ja to nav iespējams izdarīt, tad šie atkritumi jānogādā uz savākšanas punktu)
- Aizliegts izliet bīstamās ķīmiskās vielas sadzīves notekūdeņu kanalizācijā
- Ķīmiskās vielas drīkst utilizēt tikai saskaņā ar drošības datu lapas 13. iedaļu

KĪMISKO VIELU MARĶĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRAŠĪBAS

Saistošās regulas:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1907/2006 - REACH (ķīmisko vielu reģistrācija, novērtēšana, atļauju sistēma un ierobežojumi) (pieņemta 18.12.2006.)
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1272/2008 – par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 (CLP regula) (pieņemta 16.12.2008.)

KĪMISKO VIELU MARKĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

- Kīmisko vielu vai maisījumu ražotājam vai importētājam jānodrošina bīstamo kīmisko vielu vai maisījumu iepakojuma izturība un drošums;
- Kīmisko vielu vai maisījumu ražotājs, importētājs vai izplatītājs nodrošina, lai valstī tālākai izplatīšanai paredzētais bīstamo kīmisko vielu vai maisījumu iepakojums būtu marķēts latviešu valodā;
- Ražotāja, importētāja vai izplatītāja pienākums ir bīstamās kīmiskās vielas iepakojumu apzīmēt tās bīstamību raksturojošām zīmēm (piktogrammām) (*norādītas prezentācijā par drošības zīmēm*), papildinot tās ar tā saucamajām H (bīstamības apzīmējums) un P (drošības un drošas uzglabāšanas prasību apzīmējums) frāzēm.
- Kīmiskās vielas un maisījumus marķē un iepako saskaņā ar regulu 1272/2008

KĪMISKO VIELU MARĶĒŠANAS UN UZGLABĀŠANAS PRASĪBAS

- Iepakojot un uzglabājot ķīmiskās vielas un ķīmiskos produktus, ievēro šādus ķīmiskās savietojamības principus:
- Skābēm un bāzēm jābūt novietotām atsevišķi;
- Visiem ķīmiskiem produktiem, kuri satur spēcīgus oksidētājus, jābūt novietotiem atsevišķi no ķīmiskajiem produktiem, kuri satur viegli uzliesmojošas vielas;
- Ķīmiskās vielas, kuru reakcijās var veidoties toksiski savienojumi, jāuzglabā atsevišķi;
- Citi savietojamības principi.

PUTEKĻI

Riski

Sintētiskie putekļi

(piemēram, rodas apstrādājot sintētisko apģērbu)

Organiskas izcelsmes putekļi

(piemēram, kokvilnas, lina putekļi)

Silīcija dioksīdu, silikātus saturoši putekļi

(piemēram, mazgājot būvniecības apģērbu, kas satur cementu)

Novēršana/Samazināšana

- Atbilstošo individuālo aizsardzības līdzekļu nodrošināšana un lietošanas uzraudzība
- Regulāra darba telpu uzkopšana
- Saskares laika ar putekļiem ierobežošana
- Atbilstošas ventilācijas ierīkošana
- Kolektīvie pasākumi putekļu riska samazināšanai un novēršanai (piemēram, lokālas atsūces ventilācijas ierīkošana, optimāla relatīvā gaisa mitruma uzturēšana)

BIOLOĢISKIE FAKTORI

Riski

Mikroorganismi, vīrusi
(piemēram, no lietotiem apģērbiem)

Asinis vai citi bioloģiskie šķidrumi
(piemēram, veicot apģērba ķīmisko tīrīšanu)

Pelējuma sēnīte
(piemēram, mitrās telpās)

Alergēni

Novēršana/Samazināšana

- Personīgās higiēnas ievērošana
- Dezinfekcijas un uzkopšanas darbu veikšana
- Informēšana par iespējamiem bioloģiskiem riskiem un veselības traucējumiem
- Individuālie aizsardzības līdzekļi

PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI

Riski

Maiņu darbs, nakts darbs, sezonas darbs

Nemainīgs darba raksturs/apjoms
(piemēram, vienveidīgs darbs šujot)

Nepietiekamas līdzdalības iespējas darba plānošanā (piemēram, grafika sastādīšanā)

Saspīlētas attiecības
(piemēram, ar kolēģiem vai darba devēju)

Garas darba stundas

Saspringti darba termiņi
(piemēram, laika trūkums)

Paaugstināta atbildība (piemēram, atbildība par maiņu, par kvalitatīvi izpildīto darbu)

Novēršana/Samazināšana

- Savlaicīga darbu plānošana
- Darbinieku iesaistīšana darba plānošanā
- Darba veida maiņa, rotācija
- Kolektīvi pasākumi, sapulces
- Problēmu izrunāšana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Darba telpas, darba vietas apkārtne
(piemēram, vai tiek ievērota kārtība darba vietā)

Priekšmetu uzkrišana
(jebkādi krītošie objekti, piemēram, rokas instrumenti)

Iekārtas
(piemēram, iekārtas adīšanai)

Rokas darbarīki
(piemēram, naži, šķēres, piegriešanas ierīces)

Novēršana/Samazināšana

- Brīdinājuma zīmes, norādes
- Instruēšana darba aizsardzībā
- Bīstamo faktoru novēršana
- Piemērota apģērba un apavu lietošana
- Instruēšana par pareizām darba metodēm
- Darba organizācija – tīrības un kārtības nodrošināšana
- Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
- Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem
- Drošības aizsegi
- Apkopes, remontu
- Instruēšana saskaņā ar ražotāja norādījumiem (lietošanas instrukcijas)
- Drošības aizsegi
- Apkopes, remontu
- Izmantošana saskaņā ar ražotāja norādījumiem

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Pakrišana no augstuma
(piemēram, pakāpjoties uz kapnēm)

Paklupšana, pakrišana
(piemēram, aizķeršanās aiz darba materiāliem)

Apdedzināšanās, applaucēšanās
(piemēram, izmantojot gludekli)

Iekšējais transports, satiksme
(piemēram, transportlīdzekļa pārvietošanās gatavās produkcijas izvešanas laikā)

Novēršana/Samazināšana

- Instruēšana darba aizsardzībā
- Atbilstoša aprīkojuma izmantošana, piemēram, atbilstošu pakāpienu izmantošana
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām (novietojot materiālus, apzīmējot bīstamās vietas)
- Piemēroti apavi
- Kārtības uzturēšana
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana darbā ar atklātu liesmu, karstiem šķidrumiem un karstām virsmām
- Piemēroti individuālie aizsardzības līdzekļi
- Norādes, brīdinājuma zīmes
- Instruēšana par darba aizsardzības prasībām pārvietojoties uz satiksmes ceļiem
- Signālapgērbs
- Satiksmes ceļu norobežošana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Elektriskās strāvas radīts risks
(piemēram, no iekārtām)

Bojātu elektrības vadu lietošana
darba aprīkojuma darbināšanai

Neatbilstošas klases vai jaudas darba
aprīkojuma lietošana

Novēršana/Samazināšana

- Personāla apmācība elektrodrošības jautājumos!
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reglamentu strikta ievērošana
- Piemērotu, drošu un ne bojātu elektro vadu un sadales iekārtu lietošana

MEHĀNISKIE/TRAUMATISMA FAKTORI

Riski

Uguns, eksploziju, ķīmisko apdegumu, saindēšanās bīstamība
(piemēram, koncentrētai ķīmiskajai vielai nokļūstot uz ādas vai acīs)

Nepietiekama nodarbinātā profesionālā sagatavotība
(piemēram, autoiekrāvēja vadīšana)

Novēršana/Samazināšana

- Ugunsdrošības instrukstāžas
- Ķīmisko vielu drošības datu lapu ievērošana
- Individuālie aizsardzības līdzekļi
- Ventilācijas nodrošināšana u.c.
- Apmācība autoiekrāvēja vadīšanā u.c.

ELEKTRODROŠĪBA, UGUNSDROŠĪBA UN SPRĀDZIENBĪSTAMĪBA

Riski

**Sprāgstvielu/viegli
uzliesmojošu vielu krājumi**
(piemēram, ķīmiskās vielas)

**Elektriskās instalācijas, ierīču
stāvoklis** (piemēram, elektroinstalācijas
izolācijas pretestības mērījumu
neveikšana)

Sprādzienbīstamība
(piemēram, kokvilnas putekļu
uzkrāšanās)

Ugunsnedroši materiāli
(piemēram, eju aizkraušana ar koka
paletēm)

Novēršana/Samazināšana

- Ķīmisko vielu drošības datu lapu prasību ievērošana
- Instruk tāža par darba aizsardzības prasībām darbā ar sprādzienbīstamām un uzliesmojošām vielām
- Regulāras pārbaudes
- Lietošana saskaņā ar ražotāja rekomendācijām
- Instruēšana elektrodrošībā
- Ventilācijas iekārtu esība
- Ventilācijas iekārtu tīrīšana
- Uzkopšana
- Izvairīšanās no dzirkstelēm un atklātas liesmas
- Instruēšana ugunsdrošībā
- Sprādziendroša darba aprīkojuma lietošana
- Instruēšana ugunsdrošībā
- Drošības zīmes
- Uzglabāšanas īpatnības

DARBA VIDES RISKA NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

TROKSNIS

- **Līmenis** (cik liels ir troksnis – ekspozīcijas robežvērtība (87 dB(A))
- **Veids** (pastāvīgs vai īslaicīgs)
- **Ilgums** (cik ilgu laiku ir trokšņa iedarbība uz nodarbināto – robežvērtība (87 dB(A)) pie 8 stundām
- Trokšņa mērījumos izmantotās metodes un mēraparatūru pielāgo konkrētajiem apstākļiem, it īpaši mērāmā trokšņa raksturam, tā ekspozīcijas ilgumam un darba vides faktoriem.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

- Lai noteiktu trokšņa līmeni un novērtētu risku, ir jāveic trokšņa līmeņa mērījumi
- Ja tie uzrāda trokšņa līmeni, kas ir tuvu paaugstinātam, vai mērījumu rezultāti ir mainīgi un neskaidri, lai noteiktu precīzu trokšņa līmeni, nepieciešams piesaistīt akreditētu laboratoriju. (Trokšņa līmenis, kuram nedrīkst tikt pakļauta nodarbināto dzirde, ir 87 dB(A) un augstāks, bet trokšņa līmenis, no kura jābūt pieejamiem dzirdes aizsardzības līdzekļiem un nodarbinātajiem jāveic obligātās veselības pārbaudes, ir 80 dB(A), savukārt no trokšņa līmeņa 85 dB(A) dzirdes aizsardzības līdzekļi jālieto obligāti.)

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 04.02.2003. MK not. Nr. 66 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku”

TROKSNIS

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas, ka, pastrādājot ar aušanas stellēm ir jūtama džinkstoņa ausīs un kādu laiku jārunā paceltā balsī pašam un apkārtējiem. Veicot trokšņa līmeņa mērījumus pie aušanas stellēm tika konstatēts, ka aušanas stelles darbības laikā tiek radīts paaugstināts troksnis – 90 dB (augstākais pieļaujamais trokšņa līmenis, kas neprasa veikt pasākumus ir 80 dB). Tātad darba devējam bija nepieciešams veikt pasākumus trokšņ samazināšanai vismaz līdz 80 dB. Nodarbinātais, kas strādā pie attiecīgās aušanas stelles, tika nosūtīts uz obligāto veselības pārbaudi. Arodslimību ārsts nekonstatēja veselības problēmas. Nodarbinātajam tika izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi – ausu ieliktņi, kas samazina troksni par 20 dB.

VIBRĀCIJA

- **Vibrācijas frekvences spektrs** – (iedarbojas uz plaukstām un rokām vai visu ķermeni)
- **Iedarbības ilgums** – 8 stundas
- **Stiprums/intensitāte** – robežvērtība: plaukstas un rokas 5m/s^2 , viss ķermenis $1,15\text{m/s}^2$

Lai noteiktu vibrācijas radīto risku nodarbinātā veselībai, darba devējam ir jāveic vibrācijas līmeņa mērījumus!

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 13.04.2004. MK not. Nr. 284 “Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē”

VIBRĀCIJA

Piemērs:

Nodarbinātais sūdzas par rokas tirpšanu, regulāri strādājot ar piegriešanas ierīcēm, līdz ar to ir aizdomas, ka šī instrumenta vibrācija var radīt risku nodarbinātā veselībai. Piegriešanas ierīces darba procesā rada vibrāciju, kas tiek pārnesta uz nodarbinātā roku, tādēļ viņš ir pakļauts plaukstu un rokas vibrācijai. Šajā gadījumā nepieciešams veikt plaukstu un rokas vibrācijas līmeņa mērījumus. Ja tiek pārsniegtas pieļaujamās normas (5 m/s^2 astoņu stundu darba dienā), nepieciešams nodarbināto nosūtīt uz obligātajām veselības pārbaudēm un izsniegt viņam cimdus ar vibrācijas slāpēšanas īpašībām.

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

- Darba devējs nosaka darba vietas un darba procesus, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai, un novērtē to risku
- Lai noteiktu ķīmisko vielu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic ķīmisko vielu mērījumi

Plānojot ķīmisko vielu mērījumus un izvēloties iespējamās mērījuma vietas:

- jāanalizē procesi un jāņem vērā drošības datu lapās (DDL) sniegtā informācija
- jāpievērš uzmanība darbinieku sūdzībām, kas var norādīt uz to, kur varētu būt augstākā ķīmisko vielu koncentrācija

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

NEPIECIEŠAMO ĶĪMISKO VIELU MĒRĪJUMU VEIKŠANAS IZVĒLE

- Darba procesā izmantojamo **bīstamo ķīmisko vielu apzināšana**
↓
- Bīstamo ķīmisko vielu **sastāva izpēte**, atbilstoši drošības datu lapās norādītajai informācijai
↓
- **Laboratorisko mērījumu veikšana** atbilstoši sastāvā un 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās" norādītajām bīstamajām ķīmiskajām vielām

ĶĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Ķīmisko vielu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER).

Ķīmiskās vielas koncentrācijas mērījumu periodiskumu nosaka atbilstoši ķīmiskās vielas ekspozīcijas indeksam, ko iegūst, dalot noteikto ķīmiskās vielas koncentrāciju darba vides gaisā ar AER:

$$EI = C / AER, \text{ kur}$$

EI – ķīmiskās vielas ekspozīcijas indekss;

C – ķīmiskās vielas koncentrācija (aroda ekspozīcijas koncentrācija) darba vides gaisā

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemērs:

Gludinātāja sūdzējās par klepu un biežiem kakla iekaisumiem. Veicot darbu, netika lietota nosūces ventilācija, jo tā bija sabojājusies. Tika veikti laboratoriskie mērījumi, lai noteiktu formaldehīda un dioksīna koncentrāciju darba vides gaisā (šīs vielas izdalās no apstrādātā un balinātā auduma). Pēc laboratorisko mērījumu veikšanas laboratorija uzņēmumam iesniedza testēšanas pārskatu, kurā bija uzrādīti šādi dati: formaldehīda koncentrācija darba vides gaisā (C) – 0,52 mg/m³ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 0,5 mg/m³) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 0,52/0,5 = 1,04$; dioksīna koncentrācija darba vides gaisā (C) – 24,3 mg/m³ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 20 mg/m³) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 24,3/20 = 1,22$. Pēc laboratorisko mērījumu rezultātu saņemšanas darba devējs nekavējoties veica atbilstošus pasākumus: izsniedza nodarbinātajiem individuālos aizsardzības līdzekļus – respiratorus, kas pasargā no tādu tvaiku ieelpošanas, kuru sastāvā ir ķīmiskās vielas, saremontēja ventilācijas sistēmu, vēlreiz instruēja nodarbinātos.

KĪMISKĀS VIELAS UN PRODUKTI

Piemēra turpinājums:

Pēc šiem pasākumiem darba devējs vēlreiz pieaicināja akreditētu laboratoriju, un atkārtoto laboratorisko mērījumu rezultāti bija šādi: formaldehīda koncentrācija darba vides gaisā (C) – 0,23 mg/m³ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 0,5 mg/m³) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 0,23/0,5 = 0,46$; dioksīna koncentrācija darba vides gaisā (C) – 4,3 mg/m³ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – 20 mg/m³) un ekspozīcijas indekss (EI) = $C/AER = 4,3/20 = 0,22$. Pamatojoties uz atkārtoto laboratorisko mērījumu rezultātiem un ievērojot savas ekonomiskās un tehniskās iespējas, darba devējs veica pasākumus, lai samazinātu ķīmisko vielu koncentrāciju darba vides gaisā un to ietekmi uz nodarbināto veselību. Darba devējs nolēma, ka atkārtoti laboratoriskie mērījumi veicami pēc 104 nedēļām. Pēc īstenotajiem pasākumiem gludinātājai nav bijušas sūdzības par elpceļu kairinājumu.

PUTEKĻI

Lai noteiktu putekļu koncentrāciju un novērtētu risku, ir jāveic putekļu koncentrācijas mērījumi

- Ieelpošanas risks
- Blīvums gaisā
- Daļiņu izmērs
- Sastāvs
- Ventilācijas esība, darbība
- Alerģiskās īpašības

Putekļu atbilstību normatīviem izvērtē pēc noteiktām aroda ekspozīcijas robežvērtībām (AER). Atbilstības izvērtējumu var izdarīt arī pēc vielu ekspozīcijas indeksa (EI), kas rāda vielas izmērītās koncentrācijas attiecību pret AER.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 15.05.2007. MK not. Nr. 325 "Darba aizsardzības prasības saskarē ar ķīmiskajām vielām darba vietās"

PUTEKĻI

Piemērs:

Kokvilnas putekļu koncentrācija pēc veiktajiem laboratoriskiem mērījumiem šūšanas telpā ir $3,6 \text{ mg/m}^3$ (arodekspozīcijas robežvērtība (AER) – $4,0 \text{ mg/m}^3$, ekspozīcijas indekss (EI) = $3,6/4,0 = 0,9$).

Pēc laboratorisko mērījumu rezultātu saņemšanas darba devējs nekavējoties veica atbilstošus pasākumus:

- izsniedza nodarbinātajiem respiratorus un instruēja respiratora izmantošanas nepieciešamībā
- ierīkoja atbilstošu ventilācijas un nosūces sistēmu
- nosūtīja nodarbinātos uz obligāto veselības pārbaudi

APGAISMOJUMS

Lai noteiktu apgaismojuma līmeni un novērtētu risku, ir jāveic apgaismojuma līmeņa mērījumi

Katrai darba vietai nepieciešams noteikts apgaismojums, kas ir atkarīgs no:

- veicamā darba (saskatāmo objektu lieluma un formas, krāsas, veicamā darba precizitātes, darba virsmas krāsas, spilgtuma, no kontrasta starp saskatāmajiem priekšmetiem un fonu u. c.)
- attāluma no nodarbinātā acīm līdz saskatāmajam objektam
- nodarbinātā individuālajām īpatnībām (piemēram, vecuma, redzes asuma un acs piemērošanās spējām u.c.)

Svarīgākais novērtēšanas kritērijs:

Nepieciešamais apgaismojuma līmenis atkarībā no darba vietas un darba veida pēc 28.04.2009. MK not. Nr 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 2. un 3. pielikuma

APGAISMOJUMS

Piemērs:

Apģērbu šūšanas telpā tika veikti apgaismojuma mērījumi, kuri uzrādīja, ka apgaismojums ir 490 lx. Pēc normatīviem šajās darba vietās ir jābūt ne mazāk par 750 lx, tāpēc arī darbinieki sūdzējās, ka darba maiņas beigās sāk sāpēt acis.

Pēc mērījumu veikšanas darba devējam bija jāveic pasākumi apgaismojuma uzlabošanai un tika uzstādītas papildus apgaismes ierīces. Pēc atkārtotas apgaismojuma mērīšanas, mērījumu rezultāti uzrādīja 800 lx.

MIKROKLIMATS

Galvenie rādītāji:

- Temperatūra
- Gaisa plūsmas ātrums
- Gaisa relatīvais mitrums

Lai noteiktu, vai mikroklimats darba vidē ir piemērots veicamajam darbam, nepieciešams veikt darba vides laboratoriskos mērījumus un salīdzināt tos ar normatīviem lielumiem no 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās" 1. pielikuma.

Atsauce: Pilna informācija ir parādīta 28.04.2009. MK not. Nr. 359 "Darba aizsardzības prasības darba vietās"

MIKROKLIMATS

Piemērs:

Siltajā laika periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C) darbinieks strādā tekstilizstrādājumu ražošanas noliktavā, kur pastāvīgi pārvieto smagumus līdz 10 kg. Veicot mērījumus, tika konstatēts, ka gaisa temperatūra noliktavā ir 29C° un gaisa kustības ātrums 0,2 m/s. Pēc normatīviem, pieļaujamā gaisa temperatūras robeža ir 16,0–27,0 C° un gaisa kustības ātruma 0,1–0,4 m/s.

Pēc veiktajiem mērījumiem, darba devējs temperatūras pazemināšanai uzstādīja papildus kondicionieri.

DARBA AIZSARDZĪBAS SISTĒMAS ORGANIZĀCIJA UZŅĒMUMĀ

Darba aizsardzības speciālista darbs ir saistīts ar:

- dokumentu sakārtošanu
- darbinieku un darba vietu uzraudzību - regulāru apsekošanu
- drošības pārbaužu veikšanu
- darbinieku instruēšanu un apmācību
- riska novērtēšanu
- aizsardzības pasākumu noteikšanu un organizēšanu
- individuālo aizsardzības līdzekļu izvēli
- citu pienākumu veikšanu

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums, ja tajā
nav vairāk par 5
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentais speciālists
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 6-10
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā (Ieteicams apgūt arī specializēto zināšanu izglītības programmu saistībā ar attiecīgo komercdarbības veidu 40 stundu apmērā.)
- Darba aizsardzības speciālists ar pamatlīmeņa apmācību darba aizsardzībā, kas ieguvis augstāko izglītību dabaszinātnēs, inženierzinātnēs, veselības aizsardzības jomā vai tiesību zinātnēs un kuram ir vismaz piecu gadu darba pieredze attiecīgajā profesijā vai darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 1.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Darba aizsardzības speciālists ar 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

PRASĪBAS DARBA AIZSARDZĪBAS SPECIĀLISTAM

Uzņēmuma veids

Varianti organizatoriskās struktūras izveidei

**Bīstamās nozares
uzņēmums ar 11 vai
vairāk
nodarbinātajiem:**

- Darba aizsardzības speciālists ar 1. vai 2.līmeņa augstāko izglītību darba aizsardzībā
- Kompetentā institūcija

DARBA AIZSARDZĪBAS ĀRPAKALPOJUMU PIESAISTE

Bīstamos komercdarbības veidos uzņēmumiem ir obligāti jāpiesaista kompetentas institūcijas pakalpojumi (ja vien uzņēmumā nav nodarbināts savs speciālists ar atbilstošu izglītību darba aizsardzībā), savukārt kompetenta speciālista piesaistīšana visos gadījumos ir brīva darba devēja izvēle.

Reglamentē:

- 08.09.2008. MK not. Nr. 723 "Noteikumi par prasībām kompetentām institūcijām un kompetentiem speciālistiem darba aizsardzības jautājumos un kompetences novērtēšanas kārtību"
- 08.02.2005. MK not. Nr. 99 "Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju"

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Darba vides riska novērtējuma dokumentācija
- Darba aizsardzības pasākumu plans
- Saraksts ar nepieciešamajiem laboratoriskiem mērījumiem
- Darbinieku saraksts, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgie darba vides faktori
- Darbinieku saraksts, kuri ir nodarbināti darbā īpašos apstākļos
- Darba vides riski, kuru novēršanai lietojami individuālie aizsardzības līdzekļi
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības ievadapmācība
- Reģistrācijas dokuments darba aizsardzības instruktāžām darba vietā
- Darba aizsardzības instrukcijas
- Obligātās veselības pārbaudes kartes
- Darba vietu un darba procesu saraksts, kuros ķīmiskās vielas un maisījumi rada vai var radīt risku nodarbināto drošībai un veselībai
- Arodinficēšanās riskam pakļauto darbinieku saraksts

NEPIECIEŠAMIE DOKUMENTI DARBA AIZSARDZĪBĀ

Darba aizsardzības speciālistam jā sagatavo:

- Bioloģisko aģentu iedarbībai pakļauto nodarbināto saraksts (ja darbs saistīts ar 3.un 4. grupas bioloģiskajiem aģentiem)
- Nodarbināto saraksts, kuriem ir saskare ar kancerogēniem
- Ķīmisko vielu/ maisījumu datu bāze
- Darba aprīkojuma saraksts, kas var radīt palielinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (piemēram, bīstamās iekārtas)
- Darbu saraksts, kuru izpildei jānoformē norīkojums
- Nelaiemes gadījumu darbā uzskaites žurnāls
- Rīkojums par atbildīgo par elektrodrošību (tehnisko vadītāju) un personu, kas viņu aizvieto
- Rīkojums par atbildīgo par bīstamajām iekārtām
- Rīkojums par atbildīgo speciālistu par darba aprīkojumu
- Rīkojums par pirmās palīdzības aptieciņu skaitu darba vietās
- Rīkojums par pirmās palīdzības sniegšanā apmācāmo nodarbināto skaitu

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJAS

Instrukciju izstrādē jāpiedalās gan darba aizsardzības speciālistam, gan tiešajam darba vadītājam.

Instrukcijas izstrādes laikā:

- jāizanalizē attiecīgās darba vietas vai darba veida riska faktoru avoti
- jānosaka riska faktora darbības zonas un darba aizsardzības prasības zonas robežas
- jāizanalizē iespējamās bīstamās situācijas darba laikā
- jāizanalizē riska novēršanas paņēmieni un jānosaka atbilstošie kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi

DARBA AIZSARDZĪBAS PASĀKUMU PLĀNA PARAUGS

- Darba aizsardzības pasākumu plāns ir viena no darba vides iekšējās uzraudzības sastāvdaļām, kurā nosaka darba aizsardzības pasākumus, to īstenošanas termiņus un atbildīgās personas par izpildi
- Darba aizsardzības plānu izstrādā, lai visus darbiniekus nodrošinātu ar nepieciešamo darba aizsardzības informāciju

Nr.	Darba telpa vai darba vieta/darbs	Darba aizsardzības pasākumi riska novēršanai vai samazināšanai	Pasākuma izpildes termiņš	Atbildīgais par izpildi	Atzīme par izpildi
Darba aizsardzība					
1					
2					
3					

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

ARODSLIMĪBAS, NELAIMES GADĪJUMI UN TO NOVĒRŠANA

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

APĢĒRBU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANAS, MAZGĀŠANAS UN KĪMISKĀS TĪRĪŠANAS NOZARĒ PASTĀVOŠIE TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI, ARODSLIMĪBAS, IZMANTOTĀS TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS

NELAIMES GADĪJUMS, ARODSLIMĪBA

Nelaimes gadījums darbā ir darbinieka veselībai nodarītais kaitējums vai viņa nāve, ja tā cēlonis ir vienas darbadienas (maiņas) laikā noticis ārkārtējs notikums. Tas varētu būt radies, pildot darba pienākumus, kā arī glābjot jebkuru personu vai īpašumu un novērstu tiem draudošās briesmas.

Arodslimība ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimība, kuru vienīgais vai galvenais cēlonis ir darba vietas fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, psiholoģiskie un citi faktori.

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI

Saskaņā ar statistiku, tipiskākie nelaimes gadījumi valstī kopumā ir:

- 1) Horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu (cilvēks kustībā) – uzskriešana, uzgrūšanās (piemēram, kritiens no augstuma)
- 2) Kustībā esošu priekšmetu iedarbība – uzbraukšana (piemēram, transportlīdzekļa uzbraukšana darbiniekam)
- 3) Saskarsme ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu virsmu – saduršanās, iegriešana (piemēram, iegriežot rokā ar nazi)

TIPISKĀKIE NELAIMES GADĪJUMI NOZARĒ

- 1) Traumas strādājot ar darba aprīkojumu (roku/ plaukstu ieraušana ierīcēs)
- 2) Pārvietošanās ražošanas telpām, smagumu pārvietošana (paklupšana, aizķeršanās)
- 3) Saduršanās, sagriešanās ar asajiem šūšanas instrumentiem (adatas, šķeres u.c.)

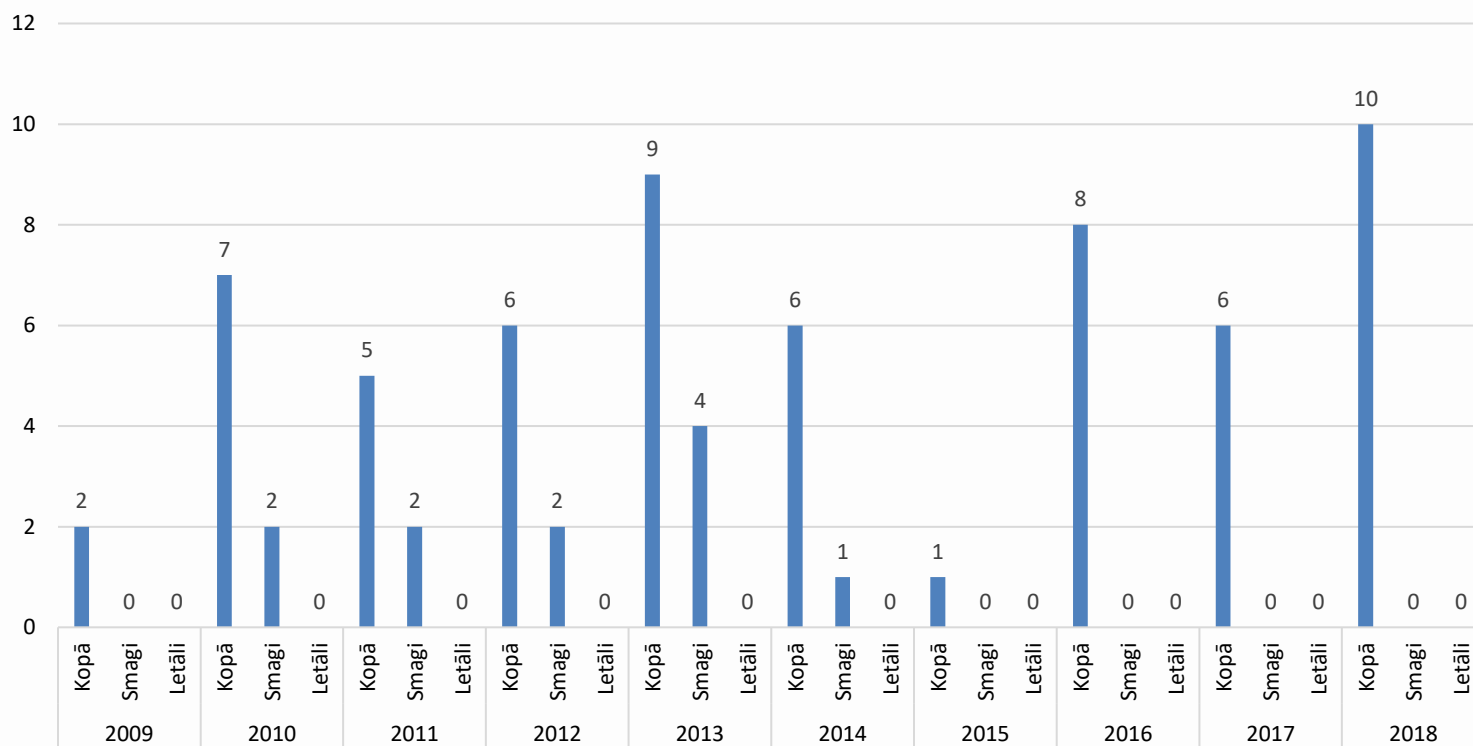

KĀPĒC NOTIEK NELAIMES GADĪJUMI?

- **Netiek ievēroti darba aizsardzības noteikumi vai instrukcijas**
(piemēram, tīrot iekārtu, to neizslēdz)
- **Tiek lietoti nepiemēroti un nedroši rokas instrumenti**
(piemēram, konkrētajam darbam nepiemērotas šķēres)
- **Tiek lietotas bojātas, nepārbaudītas iekārtas**
- **Tiek lietotas iekārtas ar noņemtām aizsardzības sistēmām**
(piemēram, virs iekārtu rotējošajām vai citām kustībā esošām daļām)
- **Neapstādinot iekārtu, tiek mēģināts izņemt iesprūdušus materiālus vai veikt tās tīrīšanu**
- **Netiek sakoptas, sakārtotas darba vietas**
(nesavākti materiālu atlikumi, iepakojumi, brāķētā produkcija u.tml.)
- **Netiek izmantoti individuālie aizsardzības līdzekļi**
(piemēram, aizsargbrilles, cimdi u. tml.)
- **Nepietiekama uzmanība, veicot darba pienākumus**
(piemēram, pārvietojoties pa satiksmes ceļiem, tiek lietots mobilais telefons)

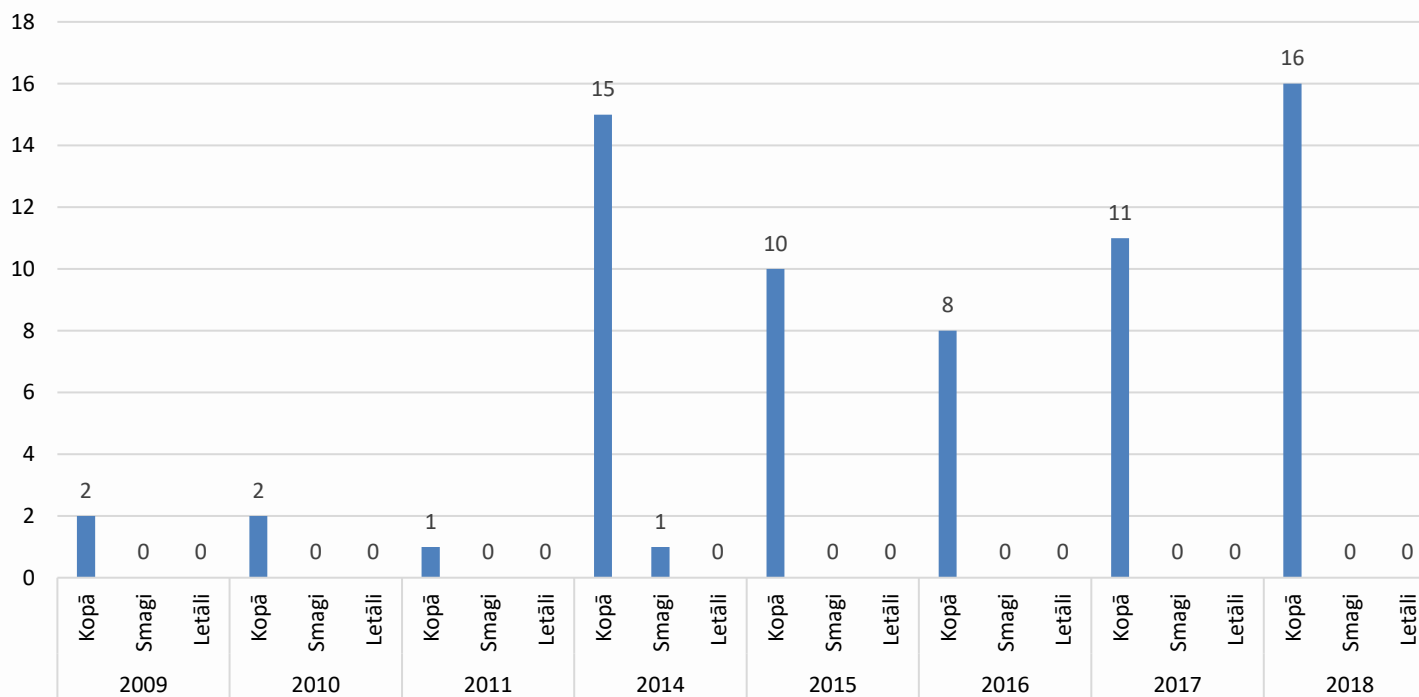
NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA

NELAIMES GADĪJUMU STATISTIKA

APĢĒRBU RAŽOŠANA

* Par 2012. un 2013. gadu dati nav pieejami

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Preses operators darba procesa laikā ieraudzīja, ka uz presēšanas iekārtas siksna ir palikuši linšķiedras atlikumi. Darbinieks, neapturot presēšanas iekārtu, ar labo roku mēģināja tos noņemt. Tajā brīdī darbinieka cimdus ieķērās presē, kura savainoja operatora rokas pirkstus.

Cēlonis: netika ievērotas darba aizsardzības prasības (pirms noņemt linšķiedras atlikumus, darbiniekam bija jāizslēdz iekārta)

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Darbinieks Kārlis K. ar pacēlāja palīdzību uzstādīja augšējās diegu pamatnes spoles uz adīšanas mašīnas. Lai nostiprinātu spoļu veltņa stiprinājuma mezglu ar savilkšanas bultskrūvēm, darbinieks uzkāpa uz iekārtas pamatnes, lai ar atslēgu pievilktu bultskrūves. Pievilkšanas laikā viena no bultskrūvēm pārlūza un darbinieks zaudēja līdzsvaru, kā rezultātā nokrita un salauza vairākas ribas.

Cēlonis: nedrošu darba paņēmieni izmantošana

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU PIEMĒRI NOZARĒ

Pogu piešūšanas iekārtas adata trāpīja nevis pogcaurunā, bet uz plastmasas pogas, no pogas tika atlauzta šķēmba, kas lēca uz augšu un trāpīja darbiniecei acī, jo darbiniece neleitoja aizsargbrilles.

Cēlonis: individuālo aizsardzības līdzekļu nelietošana

Smaguma pakāpe: smags nelaimes gadījums

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANA

Pēc nelaimes gadījuma notikuma darba vietā (darbspējas zaudējums ilgāk par 1 diennakti, letāls gadījums, inficēšanās risks u.c.), sākas nelaimes gadījuma novēršanas pasākumi un izmeklēšana:

1. Pirmās palīdzības sniegšana, medicīniskā palīdzība/zvans 112 vai 113
2. Ja ir letālais NG, tad nekavējoties jāpaziņo VDI
3. Pieprasīt paskaidrojumus no cietušā un lieciniekiem
4. Izziņas pieprasīšana no ārstniecības iestādes
5. Izveido komisiju NG izmeklēšanai:
 - norīkota persona
 - darba aizsardzības speciālists
 - uzticības persona vai darbinieku pārstāvis
 - citi speciālisti
6. NG akta sastādīšana
7. NG akta iesniegšana VDI
8. NG akta reģistrēšana
9. NG cēloņu novēršana
10. Darba vides risku pārvērtēšana
11. Darbinieku neplānotā instruktāža

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KAVĒJOŠIE FAKTORI

- Nelaimes gadījumu slēpšana
- Iesaistīto personu nevēlēšanās iesaistīties izmeklēšanā
- Grūtības saņemt paskaidrojumus
- Nepratne saprotami izklāstīt notikušo
- Izpratnes trūkums par nelaimes gadījumu izmeklēšanu
- Iespējas nokļūt līdz nelaimes gadījuma vietai

REGISTRĒTO ARODSLIMĪBU GADĪJUMU SKAITS 2016., 2017. GADĀ

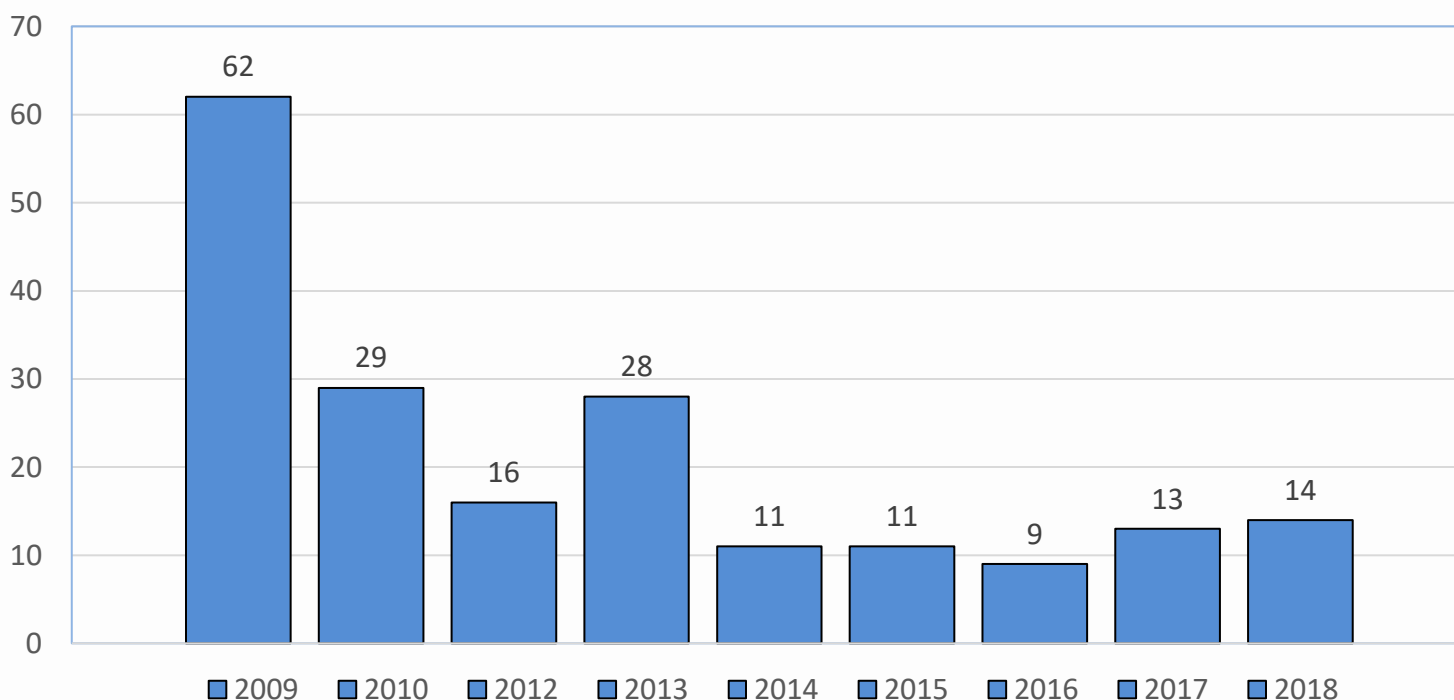
- **Apģērbu ražošana:**
2016.g. – 88 arodslimnieki
2017.g. – 103 arodslimnieki
- **Tekstilizstrādājumu ražošana:**
2016.g. – 9 arodslimnieki
2017.g. – 57 arodslimnieki

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

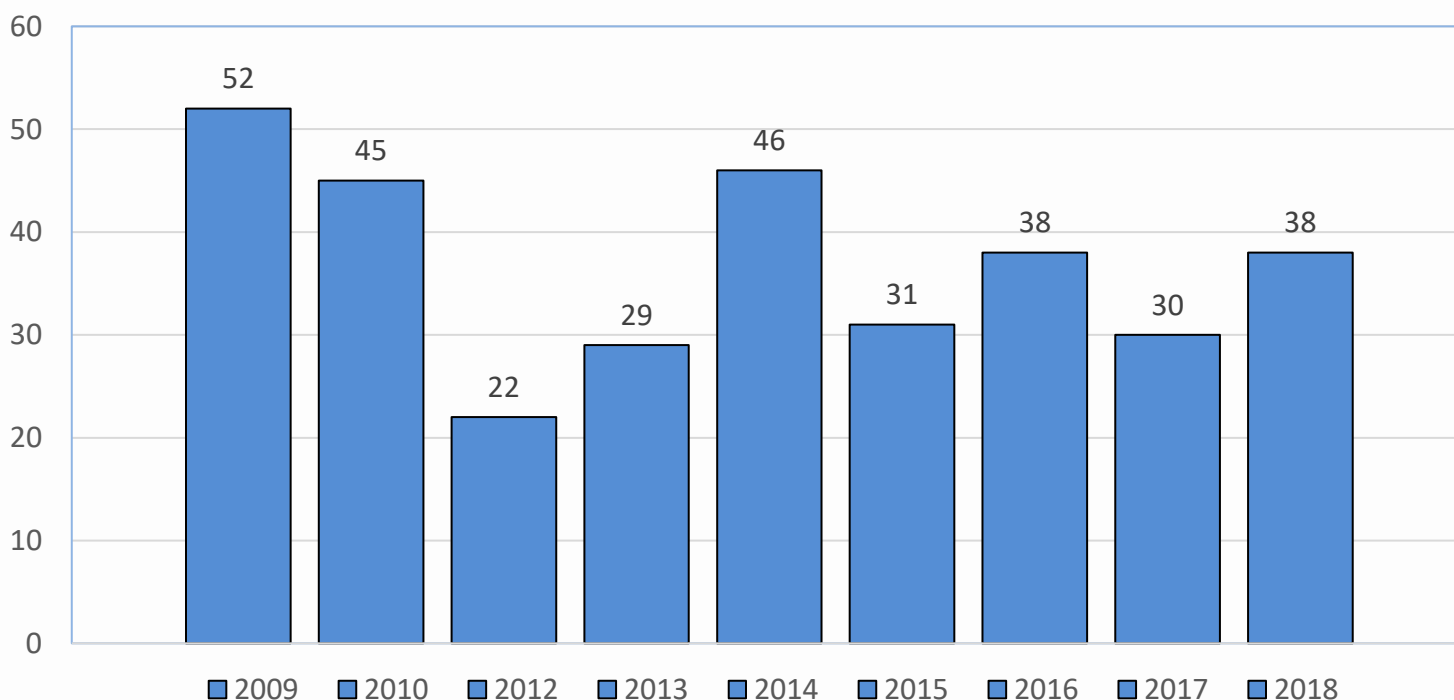
TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA

PIRMREIZĒJI APSTIPRINĀTO ARODSLIMNIEKU SKAITS

APĢĒRBU RAŽOŠANA

IZPLATĪTĀKĀS ARODSLIMĪBAS NOZARĒ

1. **citas entezopātijas** (hroniski muskuļu un to struktūru bojājumi: muskuļu pietiprināšanās vietu patoloģija)
2. **spondiloze** (hroniska deformējoša mugurkaula slimība)
3. **rokas mononeiropātijas** (rokas nerva nospiedums)
4. **citas lokalizācijas artrozes** (hroniska, deģeneratīva, progresējoša locītavu slimība)
5. **pleca locītavas bojājumi**

IZPLATĪTĀKO ARODSLIMĪBU RAŠANĀS CĒLOŅI

1. **citas entezopātijas** (fiziskā spēka pielietošanas ietekmē)
2. **spondiloze** (saistīts ar piespiedu darba pozu, kurā kakls pagriezts neērtā stāvoklī vai ilgi tiek turēts saliekts vai izstiepts, piemēram, sēžot pie šūšanas iekārtas)
3. **rokas mononeiropātijas** (rokas pārslodzes ietekmē)
4. **citas lokalizācijas artrozes** (vienveidīgu kustību ietekmē)
5. **pleca locītavas bojājumi** (ilgstošu kustību ietekmē, piemēram, ilgstoši salokot apģērbu)

*Svarīgs arodslimību cēlonis šajā nozarē ir biežas atkārtotas roku kustības, piemēram, pie strādājot ar šujmašīnām vai saliekot apģērbu

ALERĢISKĀS ARODSLIMĪBAS

- **Bronhiālā astma**
Elpošanas sistēmas slimība ar hronisku, iekaisīgu raksturu
- **Aroda dermatīti**
Ādas iekaisums
- **Ekzēmas**
Hronisks, alerģisks neinfekciozs ādas iekaisums, kam raksturīga ļoti sīku pūslīšu jeb mikrovezikulu parādīšanās apsarkušā ādā)
- **Nātrenes**
Niezoši, reizēm raupji izsitumi, kas parādās uz ādas virsmas) u.c.

KĪMISKO FAKTORU UN PUTEKĻU IZRAISĪTĀS SLIMĪBAS

- **Putekļu bronhīti**
Izraisa gan ķīmiskās vielas, gan putekļi
- **Bronhiālā astma**
Hroniska iekaisīga elpceļu slimība, ko raksturo atkārtotas elpas trūkuma epizodes
- **Aroda dermatīti**
Ādas iekaisums
- **Pneimokoniozes**
Plaušu slimība, ko rada ilgstoša dažādu putekļu ieelpošana

ALERĢISKO ARODSLIMĪBU IZRAISĪTĀJI

- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi
- Dažādas ķīmiskās vielas
- Kokvilnas, linu, vilnas u.c. putekļi
- Pelējuma sēnītes
- Jebkuri putekļi, uz kuriem darbiniekam var būt alerģija

BALSTA / KUSTĪBU SISTĒMAS SLIMĪBAS

- **Spondilozes**
Hroniska deformējoša mugurkaula slimība
- **Diska trūces**
Mugurkaula bojājums
- **Karpālā kanāla sindroms**
Nerva nospiedums plaukstas pamatnē u.c.

PAPILDUS IESPĒJAMĀS ARODSLIMĪBAS NOZARĒ

- Pastāvīga, ilgstoša trokšņa iedarbības rezultātā var attīstīties arodvājdzirdība
- Vispārējā vibrācijas slimība
- Plaukstas - rokas vibrācijas slimība

TEHNOLOĢIJAS UN DARBA APRĪKOJUMS NOZARĒ

NOZARĒ LIETOJAMĀ TEHNIKA UN DARBA APRĪKOJUMS

- Dažādas iekārtas (piemēram, šujmašīnas, adīšanas iekārtas, aušanas stelles, vērpsšanas iekārtas, gludināšanas preses, veļas mašīnas u.c.)
- Rokas instrumenti (naži, šķēres, piegriešanas mašīnas u.c.)
- Aprīkojums darbam augstumā (kāpnes, pārvietojamās sastatnes u.c.)
- Autiekrāvēji u.c.

DROŠĪBAS PRASĪBAS

Darba aprīkojumam kopumā:

- Jāatbilst tām drošības un veselības aizsardzības prasībām, kuras ir noteiktas Ministru kabineta noteikumos par darba aizsardzības prasībām, lietojot darba aprīkojumu
- Jābūt aprīkotam ar attiecīgām drošības ierīcēm (aizsargiem, nožogojumiem u.tml.)
- Jābūt atbilstoši marķētam un apzīmētam ar brīdinājuma uzrakstiem un zīmēm
- Ir jāveic visas nepieciešamās tehniskās pārbaudes un apkopes, tās attiecīgi reģistrējot
- Jābūt nodrošinātam ar rakstiskām instrukcijām par darba aizsardzības prasībām, darba aprīkojuma lietošanas noteikumiem un rīcību iespējamās ārkārtas un avārijas situācijās

DAŽĀDAS IEKĀRTAS

Šujmašīna

Aušanas iekārtas

DAŽĀDAS IEKĀRTAS

Veļas mašīnas

Gludināšanas preses

ROKAS INSTRUMENTI

Naži

Šķēres

ROKAS INSTRUMENTI

DROŠĪBAS PRASĪBAS

- Pirms darbinieks uzsāk darbus ar rokas instrumentiem, viņam jābūt instruētam darbam ar konkrēto instrumentu
- Pārnēsājot instrumentu ar asiem galiem vai asmeni, lietot aizsargpārvalkus, nevirzīt aso galu pret sevi
- Izpildot darbus uz pastatnēm vai sastatnēm, atstāt instrumentu drošā vietā – tā, lai tie nenokrīt
- Citam darbiniekam padot instrumentu tā, lai viņš varētu to paņemt aiz roktura
- Ievērot elektrodrošības prasības
- Griezt, cirst, sist virzienā prom no ķermeņa
- Izmantot instrumentu kastes un jostas (jostās instrumentus nostiprināt, lai tie neizkrīt)

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Apskati rokturi:

- Tam vajadzētu *ērti iegult plaukstā* – nebūt ne pārāk resnam, ne mazam, ne īsam
- Tam *nevajadzētu vadīt siltumu vai elektrību*
- Skaties, lai nebūtu asu malu un lai no darbarīka pirkstos nepaliktu rievas
- Ja iespējams, izvēlies rokturi ar *neslīdošu virsmu*
- Ja iespējams, izvēlies rokturi, kas ir *pārklāts ar mīkstu materiālu*, piemēram ar gumiju vai plastmasu
- Ja darbs prasa lielu piepūli, rokturim vajadzētu atbilst *plaukstu garumam*, lai darbarīku varētu kārtīgi satvert. Garu rokturi var izmantot kā sviru, lai pārnestu spēku uz darbarīku, un saudzētu roku

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

Lietojot elektriskos darbarīkus:

- Tam vajadzētu būt ar *garu sprūdu (palaidēju)*, lai vienlaikus varētu izmantot vairāk kā vienu pirkstu
- Izvēlies darbarīku ar *mazāku vibrāciju un zemāku trokšņa līmeni*. Pārāk liela vibrācija var bojāt rokas asinsvadus un izraisīt “baltā pirksta” sindromu. Ja instruments spēcīgi vibrē, to ir jāsatver ciešāk, un tas var izraisīt muskuļu sāpes
- Izvēlies instrumentu, kas ir *pietiekami smags* veicamajam darbam, bet nav tik smags, lai radītu papildu piepūli. Smagu instrumentu līdzsvaro ar atbalstu, ja iespējams
- Svarīgi izvēlēties ergonomiski projektētus rokas instrumentus, kas paredzēti konkrētā darba veikšanai

ROKAS INSTRUMENTI

LABĀ PRAKSE

- *Ja darbarīku izmantos vairāk kā viens cilvēks, mēģiniet to izvēlieties tādu, lai ikvienam būtu ērti strādāt. Iespējams, ka vajadzēs atšķirīgus darbarīkus kreļiem, kā arī strādniekiem ar lielām un mazām rokām*
- *Rūpējies, lai instrumenti būtu asi un darba kārtībā. Tādējādi iespējams samazināt spēku, kas nepieciešams, lietojot darbarīku – un samazināt spiedienu uz savām rokām un delnas locītavu*
- *Centies nesaliekt savu rokas locītavu, strādājot ar instrumentiem*
- *Centies atpūtināt rokas darba laikā. Pat ideāls darbarīks var radīt sāpes, ja to lieto ilgstoši. Noliec darbarīku malā vai ievieto instrumentu kastē, kad tas netiek izmantots*

AUTOIEKRĀVĒJS

DROŠĪBAS PRASĪBAS

DARBĀ AR AUTOIEKRĀVĒJU

- Iekrāvējiem jābūt aprīkoti ar darba kārtībā esošu skaņas signālu un brīdinošu gaismas signālu
- Lietot atbilstošus darba apavus, strādājot ar autoiekrāvēju
- Ievērot satiksmes ceļus
- Ievērot atļauto braukšanas ātrumu
- Neveikt straujus un nepārdomātus manevrus
- Nenovietot rokas un kājas zem kravas un starp plauktiem, kad notiek produkcijas kraušanas un pārvietošanas darbi
- Preču pārvietošanu un celšanu veikt, ievērojot autoiekrāvēja kravnesību
- Novietot kravas tikai tam paredzētās vietās
- Norobežot zonas, kurās notiek kravu celšana un pārvietošana

BĪSTAMĀS IEKĀRTAS

- **Celšanas iekārtas**

(piemēram, kravas celtņi - ceļot dažādas kravas, gatavās produkcijas)

- **Katliekārtas**

(piemēram, izmantojot ražošanas ēkas apsildei)

TIESĪBU AKTI PAR BĪSTAMAJĀM IEKĀRTĀM

- 24.09.1998. likums "Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību"
- 16.02.2010. MK not. Nr. 137 "Cilvēku celšanai paredzēto pacelāju tehniskās uzraudzības kārtība"
- 09.02.2010. MK not. Nr. 113 "Kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtība"
- 17.11.2009. MK not. Nr. 1320 "Noteikumi par bīstamo iekārtu reģistrāciju"
- 14.07.2008. MK not. Nr. 535 "Bīstamo iekārtu avāriju izmeklēšanas kārtība"
- 14.02.2006. MK not. Nr. 124 "Noteikumi par bīstamo iekārtu pārbaudes zīmi"
- 07.11.200. MK not. Nr. 384 "Noteikumi par bīstamajām iekārtām"

BĪSTAMO IEKĀRTU ATBILSTĪBA

- Jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām
- Jābūt reģistrētām bīstamo iekārtu reģistrā
- Jābūt apgādātām ar lietošanas dokumentiem un brīdinošiem uzrakstiem latviešu valodā
- Jābūt pārbaudītām normatīvajos aktos paredzētajā apjomā, termiņos

Darbā ar bīstamajām iekārtām atkārtotā instruktāža darba vietā jāveic ne retāk kā 2 reizes gadā!

BĪSTAMO IEKĀRTU DOKUMENTĀCIJA

- Atbilstību apliecinoši dokumenti
- Lietošanas dokumenti
- Brīdinoši uzraksti (latviešu valodā)
- Inspicēšanas institūcijas izsniegta pārbaudes zīme

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJA PIENĀKUMI

- Uzturēt atbilstoši normatīvo aktu prasībām
- Nodrošināt apkalpojošā personāla apmācību, instruktāžas
- Nodrošināt paredzēto pārbaužu veikšanu
- Pārtraukt bīstamo iekārtu darbību, ja konstatēts, ka tās apdraud cilvēku dzīvību, veselību, vidi un materiālās vērtības
- Ziņot Patērētāju tiesību aizsardzības centram par bīstamo iekārtu avārijām

BĪSTAMO IEKĀRTU VADĪTĀJU TIESĪBAS

- Ar darba devēju sabiedrisko organizāciju starpniecību piedalīties normatīvo aktu izstrādē
- Informēt Patērētāju tiesību aizsardzības centru un akreditācijas institūciju
- Izvēlēties inspicēšanas institūciju, ar kuru slēgt līgumu par bīstamo iekārtu pārbaūžu veikšanu
- Veikt savā valdījumā esošo bīstamo iekārtu tehnisko apkopi un remontu

Specializēto darba aizsardzības apmācību programmu mācību metodiskais palīgmateriāls

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

APĢĒRBU RAŽOŠANA
MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANAS, MAZGĀŠANAS UN ĶĪMISKĀS TĪRĪŠANAS NOZARĒS INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI, DROŠĪBAS ZĪMES, VEICAMĀS OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU REGULĒJOŠIE TIESĪBU AKTI

- 09.03.2016. gada EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2016/425
- 20.08.2002. gada MK not. Nr. 372 "Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus"

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

IAL ir izstrādājumi, ierīces un iekārtas, kuras nodarbinātais izmanto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbību.

IAL ir konkrētam darbiniekam piemērojami aizsardzības līdzekļi, kurus izvēlas atkarībā no darbinieka dzimuma, vecuma, auguma īpatnībām un veicamā darba specifikas.

IAL ir iespējams kombinēt, izmantojot vairākus aizsardzības līdzekļus vienlaikus (piemēram: aizsargbrilles un respiratoru).

Darba devējam ir pienākums bez maksas nodrošināt nodarbinātos ar viņiem nepieciešamajiem aizsardzības līdzekļiem.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU RISKA KATEGORIJAS

- **I kategorija** (vienkāršas uzbūves IAL, kas aizsargā pret minimāli kaitīgiem vai minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt)
- **II kategorija** (IAL, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai kategorijai)
- **III kategorija** (sarežģītas uzbūves IAL, kas aizsargā pret bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt un kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU MARĶĒJUMĀ NORĀDĀMĀ INFORMĀCIJA

- “**CE zīme**” ir marķējums, ar ko ražotājs norāda, ka IAL atbilst piemērojamajām prasībām, kuras noteiktas Savienības saskaņošanas tiesību aktos attiecībā uz tā uzlikšanu. CE zīmi redzami, salasāmi un neizdzēšami piestiprina uz IAL. Ja IAL īpatnību dēļ tas nav iespējams vai pamatots, to uzliek iepakojumam un IAL pavaddokumentiem
- **Ražotāja** (tā pilnvarotā pārstāvja), **importētāja** nosaukums un **pasta adrese**, tīmekļa vietnes adrese
- Uz IAL norādīts **tips, partijas vai sērijas numurs, vai cits identifikācijas elements**, ja IAL lielums vai raksturs to neļauj, vajadzīgā informācija būtu norādīta uz iepakojuma
- Ražotāja vai tā pilnvarotā pārstāvja sagatavota instrukcija un informācija valsts valodā (saprotami un salasāmi) par IAL lietošanu, uzglabāšanu, kopšanu, dezinfekciju, derīgumu utt.

INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

- Individuālos aizsardzības līdzekļus lieto, ja no darba vides riska faktora iedarbības nav iespējams izvairīties vai to nav iespējams mazināt, lietojot kolektīvos aizsardzības līdzekļus (aizsardzības līdzekļi, kas paredzēti vairāk nekā viena nodarbinātā drošības un veselības aizsardzībai), vai ieviešot nepieciešamos darba aizsardzības pasākumus.
- Veicot IAL glabāšanu, pārbaudi, tīrīšanu, dezinfekciju, remontu u.tml., jāņem vērā ražotāja dotās instrukcijas.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU ATBILSTĪBAS KRITĒRIJI

- Attiecīgie darba vides riska faktori
- Apstākļi darba vietā
- Ergonomikas prasības
- Nodarbināto auguma īpatnības

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANA

Atļauts lietot tikai tādus aizsardzības līdzekļus, kuri projektēti un izgatavoti atbilstoši normatīvajiem aktiem par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem un atbilst:

- attiecīgajiem darba vides riska faktoriem (aizsardzības līdzeklis nedrīkst radīt vēl lielāku risku)
- apstākļiem darba vietā
- ergonomikas prasībām un nodarbināto veselības stāvoklim
- nodarbināto auguma īpatnībām (ja nepieciešams, aizsardzības līdzekli attiecīgi pielāgo)

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU GLABĀŠANA

- Individuālos aizsardzības līdzekļus glabā tā, lai nepieļautu to mehāniskus vai bioloģiskus bojājumus, kā arī ķīmiski aktīvu vai citādi bīstamu, vai kaitīgu vielu, gaismas, temperatūras vai mitruma kaitīgu iedarbību.
- Ieteicams glabāt IAL tiem paredzētās speciālās vietās (oriģinālajā iepakojumā, skapīšos, konteineros, kārbās u. tml.).

Piemērs: Brilles pēc lietošanas jāuzglabā tīrā, speciāli tām paredzētā vietā, pasargājot no karstuma un mitruma iedarbības. Uzglabāšanas temperatūra – 0–40 °C. Relatīvais mitrums – 30–80%.

INDIVIDUĀLO AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU PĀRBAUDE

- Lietotājam pirms un pēc katras lietošanas vizuāli jāpārbauda IAL
- Visām IAL pārbaudēm jābūt dokumentētām
- Darba devējs nodrošina:
 - IAL periodiskās pārbaudes un, ja nepieciešams, arī testēšanu
 - IAL speciālās pārbaudes, ja radušās ārkārtas situācijas (piemēram, strādājot ar aizsargbrillēm, darbinieks ar tām atsitās pret darba aprīkojumu), kā arī ja tas nav ilgstoši lietots.
- Nodarbinātie, kas lieto IAL un speciālo inventāru darbam augstumā, ir apguvuši darba aprīkojuma drošu un pareizu lietošanu un veic to pārbaudes pirms darba uzsākšanas.

NOZARĒ LIETOJAMIE INDIVIDUĀLIE AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

GALVAS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Aizsargķiveres
galvaskausa
aizsardzībai**

Darbs vietās, kur iespējama priekšmetu
uzkrišana uz galvas

Darba vietas, kur iespējama darbinieka
galvas sadursme ar kādu priekšmetu/
konstrukciju

DZIRDES AIZSARDZĪBAS LĪDZEKLĪ

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ausu ieliktni**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas**

Darbs fona trokšņa apstākļos; darbs, kura veikšanas laikā rodas troksnis

- **Austiņas ar rāciju**

Darbs trokšņa apstākļos, kad ir nepieciešams sazināties ar citiem darbiniekiem

- **Ķivere ar austiņām**

Darbs vietās, kur ir nepieciešams gan aizsargāt galvu, gan dzirdi

ACU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- Aizsargbrilles

Darbs, kuru veicot, iespējams traumēt acis
Darbs ar ķīmiskām vielām, kuras var iekļūt acīs

- Tumša stikla aizsargbrilles

Darbam ar UV starojumu

- Sejas aizsegi

Darbs, kuru veicot iespējams traumēt
acis un seju Darbs ar ķīmiskās vielām

ELPCEĻU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Respiratora tipa elpceļu aizsardzības līdzeklis**

Darbs putekļainā vidē

- **Respirators ar maināmiem filtriem**

Darbs vietās, kur ir saskare ar putekļiem un ķīmiskām vielām

ROKU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Ķīmiski izturīgi darba cimdi ar siltinājumu vai bez tā**
- **Gumijas / lateksa / nitrila cimdi**

Darbs, kurā iespējama saskare ar ķīmiskām vielām

Darbs, kurā iespējama saskare ar mitrumu

Darbs, kurā iespējama saskare ar uzkopšanā un dezinfekcijā izmantojamām ķīmiskajām vielām

KĀJU UN PĒDU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Apavi ar papildu aizsardzību
pirkstgaliem, neslīdošu zoli**

Pārnēsājot smagumus, vietās, kur
ir iespējams paslīdēt

VĒDERA UN CITU ĶERMENĀ DAĻU AIZSARDZĪBA

Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Priekšauti**

Darbi, kuros iespējams nosmērēties

- **Uzroči**

Darbs ar ķīmiskām vielām, mitrumā u.c.

AIZSARGAPĢĒRBI

(noliktavas strādniekiem, kuri veic
darbus noliktavās un uz rampām)
Aizsardzības līdzeklis

Darba veids

- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / vasaras tipa**

Darbs vietās, kur jābūt labi redzamam - vasaras apstākļos

- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs / ziemas tipa**

Darbs vietās, kur jābūt labi redzamam – ziemas apstākļos

- **Fluorescējošs vai atstarojošs aizsargapģērbs un piederumi**

Darbs vietās, kur jābūt labi redzamam

NOZARĒ LIETOJAMĀS DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecināma zīme, signālkršāsojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā.

APSVĒRUMI DROŠĪBAS ZĪMJU IZVĒLEI

- Izmantošanas nepieciešamība
- Piemērotība
- Iegādes specifika
- Izvietojšanas, to uzturēšanas, pārraudzības iespējas
- Darba zonas platība, tajā strādājošo skaits
- Riska faktori, apstākļi, par kuriem jābrīdina
- Nelaiemes gadījumu/arodslimības draudu iespējamība

DROŠĪBAS ZĪMJU GRUPAS

- Aizlieguma zīmes
- Brīdinājuma zīmes
- Rīkojuma zīmes
- Papildizejas, pirmās palīdzības zīmes

AIZLIEGUMA ZĪMES

Zīmes, kas aizliedz darbību, kura var radīt bīstamu situāciju.

Zīmes veids - apla veida zīme, ar baltu vidu un sarkanu apla apmali un sarkanu šķērsvītru pār zīmi.

2.1.
Nesmēķēt

2.2.
Smēķēšana un
atklāta liesma
aizliegta

2.3.
Gājēju
kustība
aizliegta

2.4.
Nedzēst ar
ūdeni

2.5.
Nav dzerams

2.6.
Nepiederošām
personām kustība
aizliegta

2.7.
Iekšējā transporta
kustība aizliegta

2.8.
Nepieskarties

2.9.
Aizliegts
(ar skaidrojošu
uzrakstu)

2.10.
Nestāvēt zem
kravas

2.11.
Sastatņu
montāža

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (I)

Zīmes, kas brīdina par risku vai bīstamības iespēju.

Zīmes veids - trīsstūra veida zīme, ar dzeltenu fonu un melnu trīsstūra malu.

4.1.
**Vispārīga
bīstamība**

4.2.
**Eksplozīva vide
Vai sprādzien-
bīstama telpa**

4.3.
**Toksiska
viela**

4.4.
**Kodīga
viela**

4.5.
**Radioaktīva viela
Vai jonizējošs
starojums**

4.6.
**Uzmanību,
pacelta
krava**

4.7.
**Iekšējais
transports**

4.8.
**Bīstami,
elektrība**

4.9.
**Vispārēja
bīstamība**

4.10.
**Lāzera
stars**

4.11.
**Oksidējoša
viela**

4.12.
**Nejonizējoša
radiācija vai
starojums**

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
“Vispārēja bīstamība”, lai
brīdinātu par bīstamām
ķīmiskām vielām vai
maisījumiem, izmanto
vienīgi gadījumā, ja
nepieciešams apzīmēt
vairāku bīstamo vielu vai
maisījumu krājumus.

BRĪDINĀJUMA ZĪMES (II)

4.13.
Spēcīgs
magnētiskais
lauks

4.16.
Bioloģiskais
rīksts

4.20.
Sastatnes

4.23.
Dziļš ūdens

4.26.
Augsta
temperatūra

4.14.
Uzmanību,
šķēršļi

4.17.
Zema
temperatūra

4.21.
Uzmanību,
pakāpiens

4.24.
Zīmējums

4.27.
Uzmanību,
karsta virsma

4.15.
Uzmanību,
nelīdzens

4.19.
Eksplozīva
vide

4.22.
Uzmanību,
slidens

4.25.
Uzmanību,
krītoši objekti

4.28.
Uzmanību,
karsts tvaiks

RĪKOJUMA ZĪMES

Zīmes, kas norāda uz konkrētu darbību, lai aizsargātu darbinieku pret konkrētu risku.

6.1.
Jālieto
aizsargbrille
s

6.2.
Jālieto
aizsargķivere

6.3.
Jālieto dzirdes
aizsardzības
līdzekļi

6.4.
Jālieto gāzmaska,
respirators

6.5.
Jālieto darba
apavi

6.6.
Jālieto
aizsargcimdi

6.7.
Jālieto
aizsargkostī
ms

6.8.
Jālieto sejas
aizsardzības līdzekļi

6.9.
Jālieto
aizsargjosta

6.10.
Jālieto
respirators

6.11.
Jālieto antistatiski
apavi

6.12.
Jālieto sejas
maska

6.13.
Gājēju ceļš,
maršruts

6.14.
Vispārīgā
rīkojuma zīme

Brīdinājuma zīmi Nr.4.9.
"Vispārīgo rīkojuma" zīmi
lieto kopā ar citām zīmēm

PIRMĀS PALĪDZĪBAS UN GLĀBŠANAS PAPILDIZEJU ZĪMES

8.1.
Pirmās palīdzības
punkts

8.2.
Nestuves

8.3.
Sanitārā
apstrāde

8.4.
Acu skalošana

8.5.
Elpošanas
līdzekļi

8.6.
Pārsiešanas
līdzekļi

8.7.
Droša
pulcēšanās vieta

8.8.
Atdzīvināšanas
līdzekļi

8.9.
Tālrunis neatliekamās
medicīniskās palīdzības
izsaukšanai

9.1.
Papildizeja,
virziens pa kreisi

9.1.
Papildizeja,
virziens pa labi

9.1.
Papildizeja,
virziens uz
leju

9.2.
Kustības
virziens pa
kreisi

9.2.
Kustības
virziens pa labi

9.2.
Kustības
virziens uz leju

KĪMISKO VIELU UN PRODUKTU BĪSTAMĪBAS PIKTOGRAMMAS

Toksisks

Kodīgs

**Kaitīgs,
kairinošs**

**Viegli
uzliesmojošs**

**Sprādzien-
bīstams**

**Spēcīgs
oksidētājs**

Videi bīstams

**Bīstams
veselībai**

**Gāze zem
spiediena**

SIGNĀLKRĀSOJUMS

Krāsojums ar specifisku nozīmi, norāda kādu ierobežojumu.

Nav iezīmēti
satiksmes ceļi

Ir iezīmēti
satiksmes ceļi

SMĒĶĒŠANU REGULĒJOŠĀS ZĪMES

16/05/2017 Ministru kabineta noteikumi Nr.260 "Noteikumi par kārtību, kādā izvietojami informatīvie uzraksti vai simboli par smēķēšanas aizliegumu vai atļauju smēķēt, kā arī par uzrakstu un simbolu paraugiem".

- Aizliegumu smēķēt norāda ar uzrakstu "Smēķēt aizliegts" vai ar simbolu par smēķēšanas aizliegumu:

Smēķēt aizliegts

- Atļauju smēķēt norāda ar uzrakstu "Atļauts smēķēt" vai ar simbolu par atļauju smēķēt:

Atļauts smēķēt

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Sākt!

Uzmanību
Sākt darbu

Abas rokas izstieptas
horizontāli ar delnām uz
priekšu

Stop!

Pārtraukt kustību

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu

Beigt!

Izbeigt darbību

Abas rokas savienotas krūšu
augstumā

Celt!

Pacelt kravu

Labā roka pacelta augšā ar
delnu uz priekšu un izdara
lēnas apļveida kustības

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Zemāk!

Nolaist kravu

Labā roka nolaista lejā ar delnu
uz iekšu un izdara lēnas apļveida
kustības

Vertikālā distance

Samazināt vai
palielināt vertikālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko distanci

Virzīt uz priekšu

Kravu pārvietot uz
priekšu

Abas rokas saliektas ar delnām
uz augšu un izdara lēnas
kustības uz ķermeņa pusi

Virzīt atpakaļ

Kravu pārvietot
atpakaļ

Abas rokas saliektas ar delnām
uz leju un izdara lēnas kustības
prom no ķermeņa

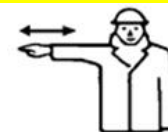

DARBA VIETĀS LIETOJAMIE ROKU SIGNĀLI

Pa labi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa labi

Labā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa labi

Pa kreisi no signalizētāja

Kravu pārvietot
pa kreisi

Kreisā roka izstiepta horizontāli
ar delnu uz leju un lēni izdara
sīkas kustības pa kreisi

Horizontālā distance

Samazināt vai
palielināt horizontālo
distanci

Ar rokām norāda būtisko
distanci

Bīstami!

Novērst avārijas
situācijas

Abas rokas paceltas augšā ar
delnām uz priekšu

Ātrāk! Lēnāk!

Paātrināt kustību
Palēlināt kustību

Visas kustības izdara ātrāk
Visas kustības izdara lēnāk

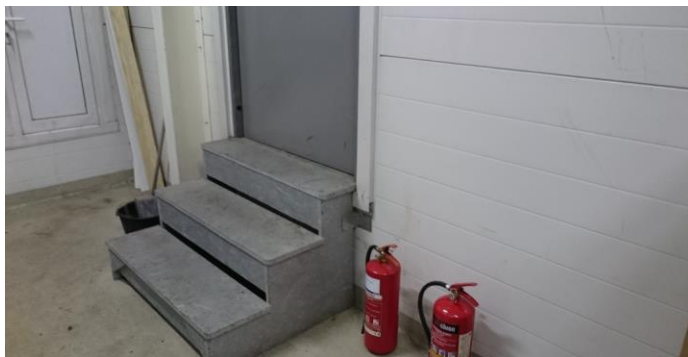
DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- novecojušas zīmes

- nav izvietotas drošības zīmes

ATBILSTOŠI:

- izvietot drošības zīmi "Ugunsdzēsības aparāts", "Uzmanību, pakāpiens", signālkrašojuma lenti
- informēt darbiniekus par drošības zīmju nozīmi.

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- elektrības skapim nav uzlikts vāciņš un naz apzīmēts ar zīmi “Bīstami, elektrība”:

DROŠĪBAS ZĪMJU PIELIETOŠANAS PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

**Ķīmiskās vielas glabājas kopā
ar pārtikas produktiem**

ATBILSTOŠI:

**Mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļiem
jāglabājas atsevišķā telpā vai skapī!**

- attiecīgi pirms ieejas telpā vai uz skapja jāizvieto drošības zīmes:

- vai citas brīdinājuma zīmes atkarībā no ķīmiskajām vielām:

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Darba aizsardzības likums nosaka, ka darba devējs nodrošina obligātu veselības pārbaudi tiem nodarbinātajiem, kuru veselības stāvokli ietekmē vai var ietekmēt veselībai kaitīgi darba vides faktori, un tiem nodarbinātajiem, kuriem darbā ir īpaši apstākļi. Kārtību, kādā veicama obligātā veselības pārbaude, nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr. 219 „Kārtība, kādā veicama obligātās veselības pārbaude”.

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

Veselības pārbaudi veic personām:

- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā, kur viņu veselības stāvokli ietekmē veselībai kaitīgi darba vides faktori
- kuras ir nodarbinātas vai kuras paredzēts nodarbināt darbā īpašos apstākļos – bīstamos darbos, kur pastāv augsts nelaimes gadījumu risks pašam nodarbinātajam vai apkārtējiem

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- **Kaitīgie darba vides faktori** - vides vai darba procesa faktori, kas var nelabvēlīgi ietekmēt nodarbināto veselības stāvokli un ilgstošas, intensīvas iedarbības rezultātā izraisīt slimības.
- 10.03.2009. MK not. 219 1. pielikums ietver kaitīgo darba vides faktoru uzskaitījumu, jo OVP laikā veicamie izmeklējumi un nepieciešamo ārstu konsultācijas, kā arī OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora un tā līmeņa konkrētā darba vietā.

KAITĪGO DARBA VIDES RISKA FAKTORU NOTEIKŠANA

- Veicot darba vides riska novērtējumu, darba aizsardzības speciālists nosaka darba vidē esošos kaitīgos faktorus un to nodarbināto loku, kas ir pakļauti šo faktoru iedarbībai. Kā arī nosaka, kādi darbinieki veic darbu īpašos apstākļos (piemēram, darbinieks, lai piekļūtu augstākiem plauktiem, pakāpjas augstāk kā 1,5m, tātad OVP kartē īpašajos darba apstākļos norāda punktu «Darbs, kas tiek veikts vairāk kā 1,5m, bet mazāk kā 5m augstumā .<.> »)
- Būtiska loma precīzā OVP noteikšanā ir laboratorisko mērījumu veikšanai, jo OVP veikšanas biežums ir tieši atkarīgs no kaitīgā faktora līmeņa (piemēram, trokšņa augstākā ekspozīcijas darbības vērtība ir 85 dB(A), bet darbinieks ir pakļauts 88 dB(A), tātad uz OVP veselībai kaitīgo darba vides faktoru troksnis darbinieks jāsūta veikt pārbaudi reizi gadā).

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

3 pielikums Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumiem Nr. 219	
Obligātās veselības pārbaudes karte	
I. Norēķojums uz obligāto veselības pārbaudi	
(Izvērtējiet veselības stāvokli (reālā, ja nepieciešams))	
1. Darba devējs (nosaukums, adrese, tālrunis)	_____
2. Personas vārds, uzvārds	_____
3. Personas kods	_____
4. Dzīvesvieta	_____
5. Profesija	_____
6. Veselībai kaitīgie darba vides apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 1. pielikuma ... punktu)	
7. Īpašie darba apstākļi	_____
(saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 219 "Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude" 2. pielikuma ... punktu)	
8. Darba stāds šīs kartes 6. punktā minētajos veselībai kaitīgajos darba vides apstākļos	_____
(saskaņā, mēneši)	
9. Darba stāds šīs kartes 7. punktā minētajos īpašajos darba apstākļos	_____
(saskaņā, mēneši)	
10. _____ tiek norīkots(-a) uz šādu obligāto	_____
(vārds, uzvārds)	
veselības pārbaudi (atbilstoši pasvītrojot):	
10.1. pirmreizējo veselības pārbaudi; _____	
10.2. ārpusējās veselības pārbaudi (iemesls: _____);	
10.3. periodisko veselības pārbaudi. _____	
Darba devējs vai viņa pilnvarota persona	
Amats _____	
Paraksts un tā atšifrējums _____	
Datums _____	
Zīmogs _____	
II. Atzinums par personas veselības stāvokļa atbilstību veicamajam darbam	
11. Personas veselības stāvokļa novērtējums (atbilstoši pasvītrojot):	
11.1. veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam; _____	
11.2. veselības stāvoklis neatbilst veicamajam darbam; _____	
11.3. konstatētas ar slimībām saistītas pazīmes. _____	
12. Īpašas piezīmes un ieteikumi darba devējam	

Arodslimības sertifikāts izdots _____	
Paraksts un tā atšifrējums _____	
Datums _____	
Ārstniecības iestādes zīmogs _____	
III. Darba devēja veiktie pasākumi atbilstoši obligātās veselības pārbaudes atzinumam norādījumam	

Darba devējs vai viņa pilnvarota persona	
Amats _____	
Paraksts un tā atšifrējums _____	
Datums _____	
Zīmogs _____	

OBLIGĀTĀS VESELĪBAS PĀRBAUDES

- Periodiskās un ārpuskārtas (papildu) veselības pārbaudes veikšanai darba devējs nosaka noteiktu laiku, ne mazāku par četrām nedēļām un ne lielāku par trijiem mēnešiem
- Nosūtot uz veselības pārbaudi, darba devējs izsniedz nodarbinātajam un personai pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas veselības pārbaudes karti divos eksemplāros, iepriekš aizpildot veselības pārbaudes kartes I sadaļu “Norīkojums uz obligāto veselības pārbaudi”

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Sintētiskie mazgāšanas līdzekļi
- Organiskas izcelsmes putekļi
- Dažādas ķīmiskās vielas (atbilstoši ķīmisko vielu riska novērtējumam)

Pārbaužu biežums

1 x 3 gados

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x gadā, 1 x 2 gados vai
1 x 3 gados, atbilstoši
eksponēcijas indeksam

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Troksnis
- Smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana
- Atrašanās piespiedu pozā ilgāk kā 50% no darba laika, lokāls muskuļu sasprindzinājums, tajā skaitā darbs stāvēt kājās
- Nakts darbs

Pārbaužu biežums

1 x gadā, ja nav veikti mērījumi

1 x 3 gados

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Bieža, periodiska, atkārtota noliekšanās ilgāk nekā 50% no darba laika
- Biežas, monotonas, atkārtotas kustības; darbs, kas saistīts ar ilgstošu un intensīvu lokālu muskuļu sasprindzinājumu, tajā skaitā darbs ar rokām un rokas instrumentiem ilgāk nekā 50 % no darba laika

Pārbaužu biežums

1 x 3 gados

1 x 3 gados

OBLIGĀTO VESELĪBAS PĀRBAUŽU RAKSTURĪGĀKIE PUNKTI NOZARĒ

Punkti

- Paaugstināts redzes
sasprindzinājums

Pārbaužu biežums

1 x 3 gados

Piezīme: darba aizsardzības speciālistam, izvērtējot darba vides riska novērtēšanas rezultātus, jāizvēlas arī tie faktori, kas nav minēti šajos slaidos (ja tādi tiek konstatēti risku novērtēšanā).

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS VEIDI

- Ievadapmācība
- Instruktaža darba vietā:
 - uzsākot darbu (sākotnējā)
 - darba gaitā (atkārtotā – ne retāk kā reizi gadā, darbā ar bīstamām iekārtām – ne retāk kā reizi sešos mēnešos)
- Neplānotā instruktaža
- Mērķa instruktaža
- Tematiskā apmācība

NODARBINĀTO APMĀCĪBAS

Ievadapmācību drīkst veikt darba aizsardzības speciālists, uzņēmuma vadītāja rakstiski norīkota persona, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists, vai cita persona uzņēmumā, kas pārzina ievadapmācībā apgūstamos jautājumus.

Instruktažu darba vietā drīkst veikt tiešais darbu vadītājs, darba aizsardzības speciālists vai persona, kurai ir atbilstoša pieredze attiecīgajā amatā vai profesijā un kuru ir apmācījis darba aizsardzības speciālists, kompetenta institūcija vai kompetents speciālists.

BĪSTAMO IEKĀRTU APKALPOJOŠĀ PERSONĀLA APMĀCĪBA

Bīstamās iekārtas apkalpojošais personāls — bīstamās iekārtas valdītāja norīkotas apmācītas personas, kuru rīcība ietekmē bīstamās iekārtas darbību vai tehnoloģiskā procesa norisi.

Darba devējs nodrošina bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla apmācību un instruktāžas, ņemot vērā bīstamās iekārtas veidu, sarežģītības un bīstamības pakāpi, kā arī darbinieku izglītību un iepriekšējā darba pieredzi.

Darbos ar bīstamām iekārtām atkārtoto instruktāžu veic ne retāk kā reizi sešos mēnešos.

DARBINIEKU APMĀCĪBAS

Personai, kura veic specializētus darbus (piemēram, autoiekrāvēja operatoram), jābūt atbilstošai kvalifikācijai un tās aplieciniošam dokumentam.

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SNIEGŠANA

- Norīko personu, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā, lai gadījumā, rodas nepieciešamība sniegt palīdzību, uz vietas būtu darbinieks, kas to ir apmācīts darīt. Ieteicams, lai katrā maiņas laikā būtu vismaz viena persona, kura ir apmācīta pirmās palīdzības sniegšanā.
- Nodrošina, lai darba vietās būtu pieejams pietiekams skaits pirmās palīdzības aptieciņu, ņemot vērā darba vides riskus. Ja uzņēmumā ir vairākas struktūrvienības, ieteicams, lai pirmās palīdzības aptieciņa būtu pieejama katrā struktūrvienībā neatkarīgi no nodarbināto skaita.

INDIVIDUĀLĀ AIZSARDZĪBA, DROŠĪBAS ZĪMES
UN CITI ORGANIZATORISKIE PASĀKUMI

SPECIFISKĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

Regulē: 19.04.2016. MK not. Nr. 238 "Ugunsdrošības noteikumi"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Personu pienākums atrodoties būvē, nekavējoties evakuēties, atskanot ugunsgrēka trauksmes signālam vai pamanot ugunsgrēku.

Fiziskajai personai ir pienākums:

- Ziņot par to VUGD, zvanot uz numuru 112, nosaucot ugunsgrēka izcelšanās adresi vai vietu un ziņotāja vārdu, uzvārdu, kā arī sniegt pieprasīto papildu informāciju par ugunsgrēku;
- Informēt ugunsgrēka dzēšanas un glābšanas darbu vadītāju par cilvēkiem, kuri atrodas vai varētu atrasties ugunsgrēka apdraudētajā vietā, objekta ugunsdzēsības ūdensņemšanas vietām un piebraukšanas ceļiem, ugunsbīstamību, sprādzienbīstamību un citiem bīstamiem faktoriem.

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

Objekta atbildīgajai personai papildus fiziskās personas pienākumam līdz brīdim, kad ierodas VUGD vienība, ir pienākums nodrošināt:

- Ugunsdrošības instrukcijā noteikto ugunsdzēsības pasākumu veikšanu
- Ugunsdrošībai nozīmīgo inženiertehnisko sistēmu iedarbināšanu
- Tehnoloģisko iekārtu, elektroinstalācijas, elektroiekārtu, elektroierīču un inženiertīklu atvienošanu vai pārslēgšanu uz darba režīmu, kas neveicina ugunsgrēka attīstību un neierobežo tā dzēšanu
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta vai avārijas dienestu izsaukšanu (ja nepieciešams)

RĪCĪBA UGUNSDROŠĪBAS TRAUKSMES GADĪJUMĀ

1. (Dzēst aizdegšanas avotu, gadījumā, ja tas neapdraud dzīvību vai veselību)
2. Izvairīties no dūmiem, degšanas vietas
3. Evakuēties pa tuvāko izeju
4. Izsaukt Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu (tel. Nr. 112)
5. Pulcēties drošas pulcēšanās vietā

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Mehāniskās ventilācijas sistēma, kas nosūc degtspējīgas gāzes, tvaikus vai putekļus (piemēram, miltu), ir sprādziendrošā izpildījumā, un to aprīko ar aizsargierīcēm, kas nepieļauj svešķermeņu iekļūšanu sistēmā. Šādu ventilācijas sistēmu pārbauda un tīra ne retāk kā reizi gadā
- Ventilācijas sistēmas automātiskos ugunsdrošos vārstus, aizsargierīces un to iedarbināšanas mehānismus attīra no putekļiem un citiem nosēdumiem
- Tehnoloģisko iekārtu, kurā darbības laikā rodas degtspējīgi putekļi (līdz 1 mm), aprīko ar nosūces ventilāciju, kas ieslēdzas pirms tehnoloģiskās iekārtas iedarbošanās vai vienlaikus ar to
- Sprādzienbīstamu procesu tehnoloģiskās iekārtas aprīko ar statiskās elektrības noņemšanas un zemējuma ierīcēm

UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Elektroiekrāvēju un autoiekrāvēju lādēšanas telpas nodrošina ar atsevišķu elektrības pievadu. Pie ieejas elektroiekrāvēju un autoiekrāvēju lādēšanas telpā izvieto elektrības slēdzi lādēšanas apturēšanai
- **Aizliegts:**
 - izmantot bojātas tehnoloģiskās iekārtas
 - strādāt ar iekārtām, ja nedarbojas sprādzienbīstamības un ugunsbīstamības kontroles un mērīšanas ierīces

VISPĀRĒJĀS UGUNSDROŠĪBAS PRASĪBAS

- Iepazīties un ievērot ugunsdrošības instrukciju
- Smēķēt tikai tam speciāli ierīkotās un norādītās vietās
- Zināt, kur atrodas tuvākais ugunsdzēsības aparāts un prast to pielietot
- Zināt, kur iespējams atslēgt ventilācijas un elektroiekārtas
- Neaizkraut ejas un rezerves izejas ar priekšmetiem un materiāliem
- Uzturēt kārtību un tīrību darba vietā
- Elektrosadales skapjus vienmēr turēt aizvērtus
(regulāri notīri putekļus, lai nebūtu iespējama to pašaiizdeģšanās)

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- Ugunsdzēsības aparāts atrodas augstāk kā 1,5 m virs grīdas, ir parādīts Nr. 01, kas vairs nedarbojas un piekļuve pie ugunsdzēsības aparāta ir aizprostota

NEATBILSTĪBA:

- atkailināti vadi

PRAKTISKIE PIEMĒRI

NEATBILSTĪBA:

- nav apzīmēta trauksmes poga un elektrības skapis ar drošības zīmēm

ATBILSTOŠI:

Situāciju analīze

Darbiniecei, liekot izejmateriālus uz ratiem novietotajā kartona kastē, pārplīsa kastes sānu mala. Ratiem nebija bloķēšanas aizsargierīces pret nejaušu pārvietošanos. Darbiniece, mēģinot satvert zemē krītošos materiālus, izdarīja straujas kustības, kuru rezultātā ratu ritenis uzbrauca uz darbinieces kājas. Rezultātā darbiniece guva stipru kājas pirksta sasitumu. Pirms darba sākšanas, darbiniecei tika novadīta instruktāža darba aizsardzībā, taču tā tika veikta formāli un nepārliedzinoties par darbinieka zināšanām pēc instruktāžas.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas attēlā redzamajā apgērbu ražošanas uzņēmumā?

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbiniecei, liekot izejmateriālus uz ratiem novietotajā kartona kastē, pārplīsa kastes sānu mala. Ratiem nebija bloķēšanas aizsargierīces pret nejaušu pārvietošanos. Darbiniece, mēģinot satvert zemē krītošos materiālus, izdarīja straujas kustības, kuru rezultātā ratu ritenis uzbrauca uz darbinieces kājas. Rezultātā darbiniece guva stipru kājas pirksta sasitumu. Pirms darba sākšanas, darbiniecei tika novadīta instruktāža darba aizsardzībā, taču tā tika veikta formāli un nepārliecinoties par darbinieka zināšanām pēc instruktāžas.

1. Uzrakstiet, kādas darba aizsardzības prasības ir tikušas pārkāptas attēlā redzamajā apgērbuma ražošanas uzņēmumā?

Nav nodrošināta droša kravas pārvietošana. Darbiniecei nebija vai nelietoja IAL (apavi ar aizsardzību pirkstgaliem).

2. Nosakiet, kas ir atbildīgs par konkrēto nelaimes gadījumu! Paskaidrojiet savu viedokli!

Pats darbinieks, darba aizsardzības speciālists un darba devējs.

Pats darbinieks, jo nelietoja apavus ar aizsardzību pirkstgaliem.

Darba aizsardzības speciālists, jo nebija pārliecinājušies vai darbinieks sapratis instrukcijās teikto. Darba devējs nav nodrošinājis atbilstošu kravu pārvietošanas aprīkojumu.

Situāciju analīze

Darbiniece, steigas rezultātā, pārvietojot pakaramos, uztriecās ar pakaramo virsū otram pakaramajam, tas, trieciena rezultātā nekontrolēti aizriboja otras darbinieces virzienā, kura neredzēja notiekošo. Pirmā darbiniece, vēlēdamās brīdināt kolēģi, apsauca to. Otrā darbiniece uz saucieni pagrieza galvu un saņēma triecienu sejā ar nekontrolēti ripojošo pakaramo. Pirms darba uzsākšanas abas darbinieces netika instruētas darba aizsardzībā.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot gatavo apģērbu noliktavā?

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbiniece, steigas rezultātā, pārvietojot pakamos, uztriecās ar pakamo virsū otram pakaramajam, tas, trieciena rezultātā nekontrolēti aizriboja otras darbinieces virzienā, kura neredzēja notiekošo. Pirmā darbiniece, vēlēdamās brīdināt kolēģi, apsauca to. Otra darbiniece uz saucienu pagrieza galvu un saņēma triecienu sejā ar nekontrolēti ripojošo pakamo. Pirms darba uzsākšanas abas darbinieces netika instruētas darba aizsardzībā.

1. Uzrakstiet, kādi bija nelaimes gadījuma cēloņi un kā varēja novērst nelaimes gadījumu?

Cēloņi – darbinieka neuzmanība, darba aizsardzības instruktažas neveikšana, darba steiga. Nepietiekama platība. Pakaramie nebija nodrošināti pret nekontrolētu izkustēšanos.

Novērst nelaimes gadījumu varēja – pienācīgi instruējot darbinieku, pastāstot, par darba zonu ievērošanu, pārliecinoties, ka darbinieks ir sapratis instrukciju. Darba steigas novēršanai – sastādīt darba grafiku, kurā darbinieks tiktu galā ar darba pienākumiem bez darba steigas vai izskatīt iespēju piesaistīt citus kolēģus.

2. Kādi ir potenciālie riska faktori, strādājot gatavo apģērbu noliktavā?

Uzbraukšana citam darbiniekam, neatbilstoša aprīkojuma izmantošana, darba zonas neievērošana, smagumu pārvietošana, nepārliecinoties par citu drošību (uzskriešana citam darbiniekam virsū), putekļu ieelpošana, neatbilstošs apgaismojums un mikroklimats, neergonomisku darba paņēmienu izmantošana u.c.

Situāciju analīze

Darbiniece veica šūšanas darbu lielformāta izmēra detaļai, centās iespējami ērtāk ielocīt audumu, rezultāta nolūza šūšanas adatu. Adatas atlūza trāpīja darbinieces acī, nodarot vieglus miesas bojājumus. Šujmašīnai tehniskā apkope netika veikta. Darba aizsardzības instrukcija darba ar aprīkojumu netika izstrādāta. Darba veikšanas platība bija nepietiekama.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
<u>1) Darbs bez IAL</u>	
<u>2) Aprīkojuma tehnisko apkopi neveikšana</u>	
<u>3) Darba aizsardzības instrukcijas darbam ar aprīkojumu neesamība</u>	
<u>4) Darba vietas platība</u>	

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez acs traumas!

Situāciju analīze

Atbildes

(Nav noteikts, ka cilvēka, kurš atbild uz dotajiem jautājumiem, atbildēm jābūt identiskām ar šeit minētām. Galvenais, lai atbildēm būtu pareizs domu gājiens un virziens.)

Darbiniece veica šūšanas darbu lielformāta izmēra detaļai, centās iespējami ērtāk ielocīt audumu, rezultāta nolūza šūšanas adata. Adatas atlūza trāpīja darbinieces acī, nodarot vieglus miesas bojājumus. Šujmašīnai tehniskā apkope netika veikta. Darba aizsardzības instrukcija darba ar aprīkojumu netika izstrādāta. Darba veikšanas platība bija nepietiekama.

Komentējiet, cik lielā mērā aprakstīto nelaimes gadījumu varēja ietekmēt norādītie cēloņi!	
Cēloņi	Skaidrojums
1) Darbs bez IAL	Ja darbiniece strādātu aizsargbrillēs incidents beigtos bez veselības traucējumiem
2) Aprīkojuma tehnisko apkopi neveikšana	Iespējams aprīkojums nebija tehniskā kārtībā, veicot regulāras pārbaudes defekts būtu identificēts un novērsts
3) Darba aizsardzības instrukcijas darbam ar aprīkojumu neesamība	Instrukcijā ir jānorāda IAL lietošanas nepieciešamību un aprīkojuma tehniskā stāvokļa kontroles kārtība
4) Darba vietas platība	Nepietiekama platība, lai audumu izklāt un ērti apstrādāt

Spriežot pēc attēlā redzamā objekta, prognozējiet, kādas varēja būt iespējamie nelaimes gadījuma sekas – bez acs traumas!

Darbinieks varēja iegūt smagākas traumas (piemēram, pilnīgs vai daļējs redzes zaudējums). Darbinieks varēja traumēt arī citus apkārtējos darbiniekus (adatas atlūza varēja trāpīt citam). Iekārta ar neveiktu tehnisko apkopi varēja radīt citu traumu, piemēram, elektrotrauma, traumatisms u.c.)

Darba uzdevumu lapa

Darba apģērbu ražošana, šūšanas iecirknis. Darbā ar pogu piešūšanas iekārtu, adata trāpīja nevis pogcaurumā, bet uz plastmasas pogu, no pogas tika atlauzta šķēmba, kas trāpīja darbiniecei acī. Pogu piešūšanas iekārtai tehniskās apkopes netika veiktas. Apgaismojumu nodrošināja tikai galda lampa, citu gaismas avotu šūšanas iecirknī nebija.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu

Darba uzdevumu lapa

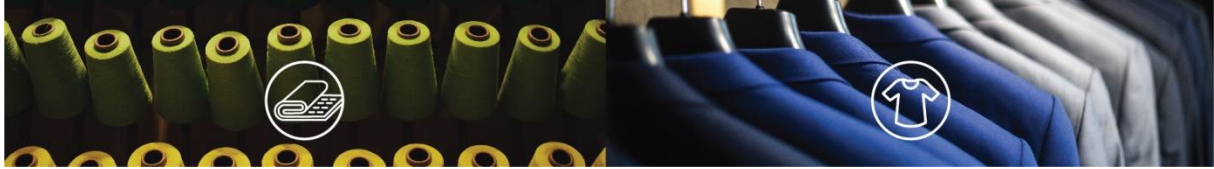
Atbildes

Darba apģērbu ražošana, šūšanas iecirknis. Darbā ar pogu piešūšanas iekārtu, adata trāpīja nevis pogcaurumā, bet uz plastmasas pogu, no pogas tika atlauzta šķēmba, kas trāpīja darbiniecei acī. Pogu piešūšanas iekārtai tehniskās apkopes netika veiktas. Apgaismojumu nodrošināja tikai galda lampa, citu gaismas avotu šūšanas iecirknī nebija.

Nosakiet, nelaimes gadījuma cēloni, nepieciešamos preventīvos pasākumus un atbildīgo par šo pasākumu īstenošanu.

Cēlonis	Preventīvais pasākums	Atbildīgais par pasākumu īstenošanu
Nav veiktas regulāras iekārtas tehniskās apkopes	Regulāri veikt iekārtu tehnisko apkopi. Rezultātus dokumentēt.	Darba aizsardzības speciālists, norīkota atbildīgā persona
Nepietiekams apgaismojums	Veikt apgaismojuma mērījumu darba vietā	Darba devējs, darba aizsardzības speciālists
Darbiniecei nav izsniegts IAL (aizsargbrilles)	Nodrošināt darbiniekus ar atbilstošiem IAL, veikt apmācību par pareizu IAL lietošanu	Darba aizsardzības speciālists

Darba uzdevumu lapa

Apģērbu rāžošana, apģērbu šūšanas iecirknis. Šuvēja darba vieta.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Apģērbu ražošana, apģērbu šūšanas iecirknis. Šuvēja darba vieta.

Nosakiet, kādi pārkāpumi, neatbilstības redzamas dotajā attēlā un kādi ir nepieciešamie risinājumi, lai tos novērstu?

Neatbilstības, pārkāpumi	Nepieciešamie risinājumi
Kārtība (elektriskie vadi)	Iekšējās kārtības noteikumos vai darba aizsardzības instrukcijā atrunāt par nepieciešamību darba vietu uzturēt kārtībā
Neergonomisks darba krēsls	Nodrošināt darba vietu ar darbiniekam piemērotu ergonomisku krēslu
Nav papildus apgaismojuma tiešai darbu veikšanas zonai	Nodrošināt papildus apgaismojumu
Platība, darba vietu izkārtojums (kartona aizslietnis)	Iekārtot darba vietu izkārtojumu, lai nodrošinātu pietiekamu platību darba vietām

Darba uzdevumu lapa

Gludināšanas prese. Atrodas telpā ar zemu apgaismojuma līmeni un gaisa temperatūra gludināšanas telpā ir 27°C.

Nosakiet pastāvošos riskus strādājot ar gludināšanas presēm un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi

Darba uzdevumu lapa

Atbildes

Gludināšanas prese. Atrodas telpā ar zemu apgaismojuma līmeni un gaisa temperatūra gludināšanas telpā ir 27°C.

Nosakiet pastāvošos riskus strādājot ar gludināšanas presēm un to novēršanas iespējas un pasākumus!

Pastāvošie riski	Novēršanas iespējas un pasākumi
Apdedzināšanas risks	Ievērot gludināšanas preses lietošanas instrukciju, lietot karstumizturīgus cimdus
Paslīdēšana, pakļupšana	Ievērot kārtību telpā, lietot apavus ar neslīdošu zoli
Darba poza (darbs stāvēt kājās) un saliektu galvu	Noteikt instrukcijā vai darba kārtības noteikumos atpūtas režīmu un kārtību. Gludināšanas presi novietot atbilstoši augumam.
Darbs ar rokām, atkārtotas kustības	Noteikt instrukcijā vai darba kārtības noteikumos atpūtas režīmu un kārtību
Ķīmisko vielu ieelpošana	Gludinot ķīmiski apstrādātu apģērbu, lietot respiratorus
Elektriskās strāvas iedarbības risks	Ievērot gludināšanas preses lietošanas instrukcijas norādījumus, instruēt darbiniekus elektrodrošībā un ievērot instrukcijas norādījumus
Neatbilstošs apgaismojums	Nodrošināt telpā, kurā atrodas gludināšanas prese, atbilstošu apgaismojumu
Neatbilstošs mikroklimats	Nodrošināt atbilstošu ventilācijas vai kondicionēšanas sistēmu, regulāri vēdināt telpu

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA TESTS I

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
2. **Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot tekstilrūpniecībā cepuru izgatavošanas cehā?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. 500 lx
 - B. 300 lx
3. **Darba devējam ir šādi pienākumi:** (*3 pareizas atbildes*)
 - A. Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - B. Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - D. Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - E. Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā
4. **Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme:** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)

 - A. Drikst smēķēt;
 - B. Nedrikst smēķēt;
 - C. Atļauts smēķēt tieši pie zīmes.
5. **Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude?** (*Iespējama 1 pareiza atbilde*)
 - A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas

6. **Nelaimes gadījumu galvenie cēloņi ir:** (*3 pareizas atbildes*)
 - A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Riskantas darba veikšanas metodes
7. **Aroda infekcijas slimības ir:** (*3 pareizas atbildes*)
 - A. Ir reti sastopamas;
 - B. Attīstās tikai strādājošajiem;
 - C. Ir saistītas ar konkrētu profesiju;

- D. Vienmēr ir viegli ārstējamas;
- E. Var būt arī parazitāras.

8. Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
- B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
- C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem ķīmiskajās tīrītavās? (2 pareizas atbildes)

- A. Ķīmisko vielu izmantošana
- B. Darbs augstumā
- C. Darbs pazemē
- D. Bioloģisko faktoru ietekme
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
- B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
- C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk

12. Strādājot ar stellēm, troksnis audēju darba telpās palielinās līdz pat 90 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 4 stundām
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 5 stundām
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī maiņu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stiprums virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stiprums 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stiprums 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Aizsargi un drošības ierīces darba aprīkojumam atbilst šādām prasībām? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Tām ir izturīga konstrukcija
- B. Nerada nekādu papildu risku
- C. Nav viegli noņemamas vai atslēdzamas
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Trokšņa līmeņa mērījuma rezultātus darba devējs glabā vismaz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 10 gadus
- B. 25 gadus
- C. 45 gadus

19. Vai ir pieļaujama šāda veida ķīmisko vielu uzglabāšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ir pieļaujama
- B. Šāda veida uzglabāšana nav pieļaujama
- C. Ir pieļaujama, jo uz pudeles ir rakstīts "хлорка"

20. Strādājot vidē, kur ir smalki vai toksiski putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. P1
- B. P2
- C. P3
- D. Nav jālieto vispār

21. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Vai uzņēmuma telpās var būt atļauts smēķēt? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, jo zīme nozīmē "Atklāta liesma aizliegta"
- B. Nekādā gadījumā smēķēšana nevar būt atļauta
- C. Var būt atļauta konkrētajos laikos

22. Kokvilnas putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 4 mg/m^3 . Veicot mērījumus apģērbu ražotnē, kokvilnas putekļu koncentrācija bija 2 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi trijos gados
- D. Nav jāsūta

23. Darbs augstumā sākas no? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 0,5 m
- B. 1 m
- C. 1,5 m

24. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25. Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsta virsma	1.
B. Uzmanību, karsts tvaiks	2.

C. Kodīga viela	3.
D. Jālieto respirators	4.

26. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Labāk stumt, nekā vilkt
- B. Labāk vilkt, nekā stumt

27. Vai kokvilnas putekļi var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpot

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	_____	a) Siltuma starojums
2.) m/s	_____	b) Temperatūra
3.) kcal	_____	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	_____	d) Gaisa kustības ātrums

29. Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā apģērbu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju? (2 pareizas atbildes)

- A. Jā, ir obligāti jāpiesaista
- B. Nē, nav jāpiesaista
- C. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
- D. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
- E. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir sava darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

30. Pret kuras grupas bioloģisko aģentu iedarbību nav iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 1. grupas bioloģiskie aģenti
- B. 2. un 3. grupas bioloģiskie aģenti
- C. 4. grupas bioloģiskie aģenti
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA ATBILDES

- 1. Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- 2. Kādam jābūt minimālam apgaismojuma līmenim, strādājot tekstilrūpniecībā cepuru izgatavošanas cehā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. 500 lx
 - B. 300 lx
- 3. Darba devējam ir šādi pienākumi: (3 pareizas atbildes)**
 - A. Nodrošināt, lai informācija par aizsardzības līdzekļiem nodarbinātajiem būtu pieejama un saprotama
 - B. Sekot, kā nodarbinātais uzvelk vai uzliek individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Informēt nodarbinātos par visiem darba drošības un veselības aizsardzības pasākumiem, kas veicami, lietojot aizsardzības līdzekļus
 - D. Nodrošināt, lai nodarbinātais iegādātos sev nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus
 - E. Organizēt nodarbināto apmācību (teorētisko un praktisko) aizsardzības līdzekļu lietošanā
- 4. Telpā, kurā izvietotas attēlā redzamā zīme: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Drikst smēķēt;
 - B. Nedrikst smēķēt;
 - C. Atļauts smēķēt tieši pie zīmes.
- 5. Kad jāveic pirmreizējā veselības pārbaude? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Pirmajā darba dienā
 - B. Uzreiz pēc darba līguma parakstīšanas
 - C. Pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas
- 6. Nelaiemes gadījumu galvenie cēloņi ir: (3 pareizas atbildes)**
 - A. IAL nelietošana
 - B. Nepatīkamas attiecības kolēģu starpā
 - C. Tehniskie bojājumi
 - D. Neuzticēšanās darba devējam
 - E. Riskantas darba veikšanas metodes
- 7. Aroda infekcijas slimības ir: (3 pareizas atbildes)**
 - A. Ir reti sastopamas;
 - B. Attīstās tikai strādājošajiem;
 - C. Ir saistītas ar konkrētu profesiju;

- D. Vienmēr ir viegli ārstējamas;
- E. Var būt arī parazitāras.

8. Kāda ir pirmā darbība, kas jāveic, sniedzot palīdzību cietušajam elektrotraumas gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jāevakuē cietušais no bīstamās zonas
- B. Jāpārtrauc strāvas iedarbība
- C. Jāuzsāk elpināšana un sirds masāža, kā arī nekavējoties jāizsauc ātrā palīdzība

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem ķīmiskajās tīrītavās? (2 pareizas atbildes)

- A. Ķīmisko vielu izmantošana
- B. Darbs augstumā
- C. Darbs pazemē
- D. Bioloģisko faktoru ietekme
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Kādos gadījumos veic neplānoto instruktāžu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodsaslimšana
- B. Mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process
- C. Nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai darbos ar paaugstinātu bīstamību, uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

11. Darba vietā, kur tiek izmantotas vairākas bīstamās ķīmiskās vielas, drošības datu lapai ir jābūt: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Katrai bīstamai ķīmiskai vielai vai bīstamam ķīmiskajam produktam
- B. Tikai visbīstamākajām ķīmiskajām vielām
- C. Tikai tai ķīmiskajai vielai, kuru lieto darba procesā visbiežāk

12. Strādājot ar stellēm, troksnis audēju darba telpās palielinās līdz pat 90 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 4 stundām
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 5 stundām
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

13. Neizmeklē nelaimes gadījumu, kas notikuši ar cietušo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Uzņēmuma teritorijā darba laikā, ieskaitot darba laika pārtraukumus
- B. Pildot darba vai dienesta pienākumus ārpus uzņēmuma teritorijas vai ārpus darba laika, tai skaitā komandējumā vai darba braucienā
- C. Atrodoties darba devēja valdījuma esošajā transporta līdzeklī tieši ceļā uz darbu vai no darba vai atrodoties devēja valdījuma esošajā transporta līdz maīņu starplaikā
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kādi veselības traucējumi var attīstīties, ja nodarbinātais ilgstoši pakļauts paaugstināta trokšņa iedarbībai darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Dzirdes pazemināšanās abās ausīs
- B. Paaugstināts asinsspiediens
- C. Troksnis vai zvanīšana ausīs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

15. Pie kura no minētajiem skaņas stiprumiem attīstās akutrauma (akūts dzirdes zudums)? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Skaņas stipruma virs 130 dB, kas ilgst dažas minūtes
- B. Skaņas stipruma 85 dB, kas ilgst 6 – 8 stundas
- C. Skaņas stipruma 87 dB, kas ilgst 1 – 2 stundas

16. Pie cik decibelu trokšņa līmeņa darbiniekam ir tiesības pieprasīt individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 87 dB(A)
- B. 85 dB(A)
- C. 80 dB(A)

17. Aizsargi un drošības ierīces darba aprīkojumam atbilst šādām prasībām? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Tām ir izturīga konstrukcija
- B. Nerada nekādu papildu risku
- C. Nav viegli noņemamas vai atslēdzamas
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

18. Trokšņa līmeņa mērījuma rezultātus darba devējs glabā vismaz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 10 gadus
- B. 25 gadus
- C. 45 gadus

19. Vai ir pieļaujama šāda veida ķīmisko vielu uzglabāšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ir pieļaujama
- B. Šāda veida uzglabāšana nav pieļaujama
- C. Ir pieļaujama, jo uz pudeles ir rakstīts "хлорка"

20.Strādājot vidē, kur ir smalki vai toksiski putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. P1
- B. P2
- C. P3
- D. Nav jālieto vispār

21.Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Vai uzņēmuma telpās var būt atļauts smēķēt? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, jo zīme nozīmē "Atklāta liesma aizliegta"
- B. Nekādā gadījumā smēķēšana nevar būt atļauta
- C. Var būt atļauta konkrētajos laikos

22. Kokvilnas putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 4 mg/m³. Veicot mērījumus apgērbu ražotnē, kokvilnas putekļu koncentrācija bija 2 mg/m³. Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi trijos gados
- D. Nav jāsūta

23.Darbs augstumā sākas no? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 0,5 m
- B. 1 m
- C. 1,5 m

24.Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem tu ņemtu vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Darbinieka gaume

25.Savienojiet drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Uzmanību, karsta virsma (4)	1.
B. Uzmanību, karsts tvaiks (3)	2.

C. Kodīga viela (1)	3.
D. Jālieto respirators (2)	4.

26. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Labāk stumt, nekā vilkt
- B. Labāk vilkt, nekā stumt

27. Vai kokvilnas putekļi var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpot

28. Savienojiet dotās mērvienības ar tām atbilstošajiem mikroklimata novērtēšanas kritērijiem!

Mērvienības	Atbildes	Kritēriji
1.) %	___c___	a) Siltuma starojums
2.) m/s	___d___	b) Temperatūra
3.) kcal	___a___	c) Gaisa relatīvais mitrums
4.) C°	___b___	d) Gaisa kustības ātrums

29. Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā apgērbu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju? (2 pareizas atbildes)

- A. Jā, ir obligāti jāpiesaista
- B. Nē, nav jāpiesaista
- C. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
- D. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
- E. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir sava darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

30. Pret kuras grupas bioloģisko aģentu iedarbību nav iespējami efektīvi profilakses pasākumi un ārstēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 1. grupas bioloģiskie aģenti
- B. 2. un 3. grupas bioloģiskie aģenti
- C. 4. grupas bioloģiskie aģenti
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	E	16	C
2	A	17	D
3	A; C; E;	18	C
4	C	19	B
5	C	20	B
6	A; C; E;	21	B
7	B, C, E	22	C
8	B	23	C
9	A; D	24	A; B; C;
10	D	25	A-4; B-3; C-1; D-2
11	A	26	A
12	B; D; E	27	A
13	E	28	1-C; 2- D; 3-A; 4-B
14	D	29	C; E
15	A	30	C

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA TESTS II

- 1. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
- 2. Kādāi ir jābūt darba telpu gaisa temperatūrai gada aukstajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām + 10 °C vai mazāk), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. 16,0–23,0 °C
 - B. 17,0–24,0 °C
 - C. 15,0–22,0 °C
- 3. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 4. Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
- 5. Ievadinstruktažai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
- 6. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība kaulu lūzumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - A. Atbalstīt savainoto vietu
 - B. Pakratīt savainoto vietu, lai saprastu cik liels ir lūzums
 - C. Iedot cietušajam padzerties
 - D. Novietot laužto ķermeņa daļu augstāk par pārējo ķermeņa daļu
- 7. Vai ķīmiskās tīrītavas uzņēmumā, darba vides risku novērtēšanai, var nepiesaistīt kompetento institūciju? (2 pareizas atbildes)**
 - A. Jā, var nepiesaistīt
 - B. Var, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - C. Darba devējs var pats veikt darba vides risku novērtēšanu ar jebkuru izglītību
 - D. Var, ja uzņēmumā ir 6 līdz 10 nodarbinātie un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - E. Var, ja uzņēmumā ir savs darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

8. Strādājot ar spolēšanas/vērpšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 92 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 54 minūtēm
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 32 minūtēm
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem tekstilrūpniecībā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs ar smago tehniku
- B. Paaugstināts troksnis
- C. Darbs pazemē
- D. Darbs piespiedu pozā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Darba aprīkojumu pārbaužu protokolus darba devējs glabā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 5 gadus
- B. 10 gadus
- C. 25 gadus
- D. 45 gadus

11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 75 dB (A)
- C. 65 dB (A)

12. Cik smaga var būt krava, ko atļauts pacelt nodarbinātajam? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Sievietēm 10 kg, vīriešiem 15 kg
- B. Sievietēm un vīriešiem 20 kg
- C. Sievietēm 5 kg, vīriešiem 10 kg
- D. Tiesību aktos nav norādīts lielums, katram jāizvērtē savas fiziskās spējas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kādos gadījumos par nelaimes gadījumiem darbā ir jāziņo Valsts darba inspekcijai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ja nodarbinātajam nelaimes gadījuma rezultātā radušies smagi veselības traucējumi
- B. Ja nelaimes gadījums darbā noticis uzņēmumā, kurā nodarbināti mazāk kā pieci nodarbinātie
- C. Jāziņo par visiem nelaimes gadījumiem darbā, kuriem darba spēju zudums ir ilgāks par 3 diennaktīm
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

- 14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
- 15. Linu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 5 mg/m^3 . Veicot mērījumus tekstilizstrādājumu ražotnē, linu putekļu koncentrācija bija 5 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi gadā
 - B. Reizi divos gados
 - C. Reizi trijos gados
 - D. Nav jāsūta
- 16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- 17. Strādājot vidē, kur ir netoksiskie putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
- 18. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Jā, drīkst
 - B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
 - C. Nē, nedrīkst
- 19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Valsts darba inspekcija
 - B. Arodslimības ārstu komisija
 - C. Labklājības ministrija
 - D. Darba devējs ar arodārstu
- 20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (3 pareizas atbildes)**
- A. Slimības pabalstu
 - B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - C. Papildus apmaksātas brīvdienas
 - D. Papildu izdevumu kompensāciju
 - E. Papildus apmaksātu darba laiku divkārtšā apmērā
- 21. Izmaksas, kas saistītas ar darbinieku periodiskajām obligātajām veselības pārbaudēm, sedz? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**

- A. Pats darbinieks
- B. Darba devējs
- C. Pēc savstarpējās vienošanās – pats darbinieks vai darba devējs

22. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi 10 gados

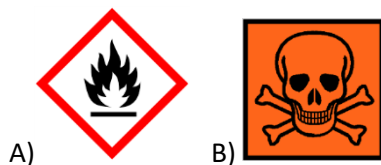
23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles	1.
B. Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi	2.
C. Uzmanību, nelīdzens	3.
D. Uzmanību, šķēršļi	4.

25. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

26. Vai vilnas putekļi var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot

B. Nē, nevar kalpo

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības	Izpausmes
1. Vispārējā vibrācijas slimība _____	A) Tirpšana
2. Pneimokonioze _____	B) Salšanas sajūta
3. Spondilozē _____	C) Plaušu iekaisums
4. Karpālā kanāla sindroms _____	D) Sāpoša mugura
5. Plaukstas-rokas vibrācijas slimība _____	E) Reiboņi

29. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
- B. Nedzēst ar eļļu
- C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
- D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
- B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
- C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
- D. Apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA ATBILDES

1. Kāds ir minimālais darba aizsardzības normatīvajos aktos noteiktais termiņš darba vides risku novērtēšanai uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Ne retāk kā reizi 5 gados
 - B. Ne retāk kā reizi 3 gados
 - C. Ne retāk kā reizi gadā
2. Kādāi ir jābūt darba telpu gaisa temperatūrai gada aukstajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām + 10 °C vai mazāk), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. 16,0–23,0 °C
 - B. 17,0–24,0 °C
 - C. 15,0–22,0 °C
3. Kas jāņem vērā novērtējot darba vides riskus uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Nodarbināto profesionālās zināšanas un apmācība
 - B. Darba laika organizēšana un darba metodes
 - C. Fizikālie, ķīmiskie, psiholoģiskie un bioloģiskie darba vides faktori
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
4. Kādos gadījumos nodarbinātie var atteikties no darbu veikšanas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Darbinieks nav apmierināts ar darba samaksu
 - B. Darbinieks negrib lietot individuālos aizsardzības līdzekļus
 - C. Attiecīgais darbs jāveic komandā ar nepazīstamiem cilvēkiem
 - D. Attiecīgā darba veikšana rada vai var radīt risku nodarbinātā vai citu personu drošībai un veselībai un šāds risks nav novēršams citādā veidā
5. Ievadinstruktažai darba aizsardzības jautājumos jānotiek: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Trīs mēnešu laikā
 - B. Nedēļas laikā
 - C. Mēneša laikā
 - D. Uzreiz, pirms darba uzsākšanas
6. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība kaulu lūzumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
 - A. Atbalstīt savainoto vietu
 - B. Pakratīt savainoto vietu, lai saprastu cik liels ir lūzums
 - C. Iedot cietušajam padzerties
 - D. Novietot laužto ķermeņa daļu augstāk par pārējo ķermeņa daļu
7. Vai ķīmiskās tīrītavas uzņēmumā, darba vides risku novērtēšanai, var nepiesaistīt kompetento institūciju? (2 pareizas atbildes)
 - A. Jā, var nepiesaistīt
 - B. Var, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - C. Darba devējs var pats veikt darba vides risku novērtēšanu ar jebkuru izglītību
 - D. Var, ja uzņēmumā ir 6 līdz 10 nodarbinātie un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - E. Var, ja uzņēmumā ir sava darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

8. Strādājot ar spolēšanas/vērpšanas iekārtu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 92 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 54 minūtēm
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 32 minūtēm
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

9. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem tekstilrūpniecībā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs ar smago tehniku
- B. Paaugstināts troksnis
- C. Darbs pazemē
- D. Darbs piespiedu pozā
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

10. Darba aprīkojumu pārbaūžu protokolus darba devējs glabā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 5 gadus
- B. 10 gadus
- C. 25 gadus
- D. 45 gadus

11. Attēlā redzamā ir zīme, kas jāizvieto darba vietā, kur trokšņa līmenis pārsniedz: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. 85 dB (A)
- B. 75 dB (A)
- C. 65 dB (A)

12. Cik smaga var būt krava, ko atļauts pacelt nodarbinātajam? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Sievietēm 10 kg, vīriešiem 15 kg
- B. Sievietēm un vīriešiem 20 kg
- C. Sievietēm 5 kg, vīriešiem 10 kg
- D. Tiesību aktos nav norādīts lielums, katram jāizvērtē savas fiziskās spējas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

13. Kādos gadījumos par nelaimes gadījumiem darbā ir jāziņo Valsts darba inspekcijai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Ja nodarbinātajam nelaimes gadījuma rezultātā radušies smagi veselības traucējumi
- B. Ja nelaimes gadījums darbā noticis uzņēmumā, kurā nodarbināti mazāk kā pieci nodarbinātie
- C. Jāziņo par visiem nelaimes gadījumiem darbā, kuriem darba spēju zudums ir ilgāks par 3 diennaktīm
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

14. Kam ir pienākums segt individuālo aizsardzības līdzekļu iegādes izmaksas? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darba devējam
 - B. Izmaksas uz pusēm sedz darba devējs un darbinieks
15. Linu putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 5 mg/m^3 . Veicot mērījumus tekstilizstrādājumu ražotnē, linu putekļu koncentrācija bija 5 mg/m^3 . Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Reizi gadā
 - B. Reizi divos gados
 - C. Reizi trijos gados
 - D. Nav jāsūta
16. Kas jāņem vērā, novērtējot ķīmisko vielu kaitīgo ietekmi darba vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Ķīmiskās vielas koncentrācija darba vides gaisā
 - B. Ķīmiskās vielas iedarbības laiks uz nodarbināto
 - C. Ķīmiskās vielas drošības datu lapā minētā informācija
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
17. Strādājot vidē, kur ir netoksiskie putekļi, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār
18. Vai darbinieks drīkst strādāt ar iekārtu, ja iepriekš nav iepazinies ar tās lietošanas instrukciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Jā, drīkst
 - B. Jā, gadījumā ja ir iepazinies ar visām drošības zīmēm, kuras attiecas uz doto iekārtu
 - C. Nē, nedrīkst
19. Kas var piešķirt darbiniekam arodslimības diagnozi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Valsts darba inspekcija
 - B. Arodslimības ārstu komisija
 - C. Labklājības ministrija
 - D. Darba devējs ar arodārstu
20. Kuras no minētajām kompensācijām var saņemt arodslimnieks? (3 pareizas atbildes)
- A. Slimības pabalstu
 - B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
 - C. Papildus apmaksātas brīvdienas
 - D. Papildu izdevumu kompensāciju
 - E. Papildus apmaksātu darba laiku divkārtšā apmērā

21. Izmaksas, kas saistītas ar darbinieku periodiskajām obligātajām veselības pārbaudēm, sedz?
(Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Pats darbinieks
- B. Darba devējs
- C. Pēc savstarpējās vienošanās – pats darbinieks vai darba devējs

22. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi sprādzienbīstamā vidē? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Reizi gadā
- B. Reizi divos gados
- C. Reizi 10 gados

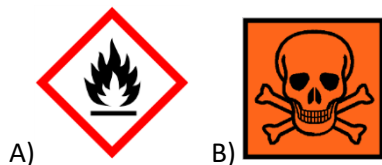
23. Izvēloties individuālo aizsardzības līdzekli, kurus no minētajiem faktoriem jāņem vērā? (3 pareizas atbildes)

- A. Ergonomikas prasības un nodarbināto veselības stāvokli
- B. Nodarbināto auguma īpatnības
- C. Attiecīgie darba vides riska faktori
- D. Cenu
- E. Pieejamību tirgū

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Jālieto aizsargbrilles (2)	1.
B. Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi (4)	2.
C. Uzmanību, nelīdzens (1)	3.
D. Uzmanību, šķēršļi (3)	4.

25. Kā pēc formas izskatās jaunās ķīmisko vielu zīmes? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

26. Vai vilnas putekļi var kalpot par arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, var kalpot
- B. Nē, nevar kalpo

27. Nodrošinot bīstamo iekārtu apkalpojošā personāla instruktāžas, jāņem vērā: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Bīstamo iekārtu noslogotības stāvoklis
- B. Darbinieku līdzšinējā darba pieredze
- C. Darbinieku noskaņojums

28. Pareizi savienojiet norādītās slimības ar to izpausmēm!

Slimības

1. Vispārējā vibrācijas slimība ___E___
2. Pneimokonioze ___C___
3. Spondilozē ___D___
4. Karpālā kanāla sindroms ___A___
5. Plaukstu-rokas vibrācijas slimība ___B___

Izpausmes

- A) Tirpšana
- B) Salšanas sajūta
- C) Plaušu iekaisums
- D) Sāpoša mugura
- E) Reiboņi

29. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādītā zīme. Uz kādu aizliegumu norāda šī zīme? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nedzēst ar ūdeni
- B. Nedzēst ar eļļu
- C. Aizliegts liet ūdeni uz degošas virsmas
- D. Aizliegts liet eļļu uz degošas virsmas

30. Kuri apgalvojumi ir pareizi pirms darbu veikšanas augstumā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbinieku veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilstošs veicamajam darbam
- B. Darbs ir jāpaveic, neatkarīgi no apstākļiem
- C. Darba aprīkojums ir pārbaudīts un atbilst prasībām
- D. Apstākļi nav atbilstoši darbu veikšanai, bet atlikt nevar

ATBILDES			
1	C	16	D
2	A	17	A
3	D	18	C
4	D	19	B
5	D	20	A; B; D
6	A	21	B
7	B; E	22	B
8	C; D; E	23	A; B; C

9	B; D	24	A-2; B-4; C-1; D-3
10	B	25	A
11	A	26	A
12	D	27	B
13	C	28	1-E; 2-C; 3-D; 4-A; 5-B
14	A	29	A
15	A	30	A; C

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA TESTS III

1. **Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - B. Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - C. Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

2. **Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. 0,1–0,4 m/s
 - B. 0,05–0,15 m/s
 - C. 0,2–0,5 m/s

3. **Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Darba vides risku novērtējums
 - B. Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - C. Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

4. **Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā tekstilizstrādājumu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju?** *(2 pareizas atbildes)*
 - A. Jā, ir obligāti jāpiesaista
 - B. Nē, nav jāpiesaista
 - C. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - D. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - E. Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir savs darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību

5. **Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par?** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. Jauno darba aprīkojumu
 - B. Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
 - C. Par konkrētu darba vides riska faktoru
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

6. **Strādājot vidē, kur ir smalki putekļi, dūmi un ūdens migla, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi:** *(Iespējama 1 pareiza atbilde)*
 - A. P1
 - B. P2
 - C. P3
 - D. Nav jālieto vispār

7. Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbjas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (3 pareizas atbildes)
- A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju
 - C. Jāsadarbjas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
 - E. Ar Valsts darba inspekciju
8. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)
- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
 - B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
 - C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
 - D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
 - E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
 - F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedaļās
9. Kāpēc nodarbinātajiem, no drošības viedokļa, strādājot pie aušana iekārtām, ir aizliegts vilkt dažādas ķēdītes un strādāt ar gariem, nesasietiem matiem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Tas izskatās neestētiski
 - B. Mati un rotas lietas var iekļūt audumā
 - C. Mati vai ķēdītes var tikt ievilkas darba aprīkojumā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsības aparātu atrašanās vietai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
 - B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
 - C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m
11. Vai nātrija sārms var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Jā, var kalpot
 - B. Nē, nevar kalpot
12. Ja darba aprīkojumu nevar izslēgt, to tehnisko apkopi veic: (2 pareizas atbildes)
- A. Tādā pašā režīmā, kādā tas ir darbības stāvoklī
 - B. Neievērojot drošības prasības
 - C. Ievērojot speciālos aizsardzības pasākumus
 - D. Tehnisko apkopi veikt aizliegts
 - E. Ārpus bīstamās zonas
13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
 - B. Trokšņa līmenis darba vietā
 - C. Darba intensitāte un vides apstākļi
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

- 14. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi divos gados
B. Reizi desmit gados
- 15. Vilnas putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 4 mg/m^3 . Veicot mērījumus segu ražotnē, vilnas putekļu koncentrācija bija $3,5 \text{ mg/m}^3$. Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi gadā
B. Reizi divos gados
C. Reizi trijos gados
D. Nav jāsūta
- 16. Kādu informāciju jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajām īpašībām
B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 17. Kuras ķermeņa daļas ir visjutīgākās pret vibrāciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Mugurkauls
B. Iekšējie orgāni
C. Roku un kāju pirksti
- 18. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot ar piegriezējierīcēm? (2 pareizas atbildes)**
- A. Aizsargķivere
B. Sejas aizsegi
C. Vibrāciju samazinošie darba cimdi
D. Pirkstu aizsargi
E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
F. Apavi ar neslīdošu zoli
- 19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Slimības pabalstu
B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
C. Papildus apmaksātas brīvdienas
D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu
- B. Atvēsināt apdegumu vietu, lejot aukstu ūdeni
- C. Uzlikt plāksteri
- D. Pārplēst apdeguma pūsli

22. Nodarbinātais (vīrietis) darba laikā paceļ smagumu (8 kg) ar abām rokām. Smagumu celšana notiek neregulāri un mazos apjomos. Vai darba devējam obligāti jāietver obligātās veselības pārbaudē punkts smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, ir obligāti jāiekļauj
- B. Nē, nav obligāti jāiekļauj

23. Strādājot ar šujmašīnu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 94 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 1 stundu 36 minūtēm
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 16 minūtēm
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Toksiska viela	1.
B. Uzmanību, slidens	2.
C. Oksidējoša viela	3.
D. Uzmanību, pakāpiens	4.

25. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. telpas gaisa temperatūra
- B. gaisa relatīvais mitrums
- C. gaisa kustības ātrums
- D. pareizas visas atbildes

26. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;

- B. pieklūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu. (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aizliegts iebraukt ar transportu
- B. Nedrīkst pārvietoties ar iekrāvēju
- C. Iekšējā transporta kustība aizliegta

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrāsu

Drošības zīme

Signālkrāsa

1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltēna
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildzīme ____	D) Zila

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem tekstilrūpniecībā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Smagumu celšana, pārvietošana
- D. Biežas, atkārtotas, vienvēidīgas kustības
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANA, MAZGĀŠANA UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANA ATBILDES

- Kas jāņem vērā organizējot darba aizsardzības sistēmu? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - Darba vides iekšējā uzraudzība, tai skaitā darba vides riska novērtēšana
 - Darba aizsardzības organizatoriskās struktūras izveidošana
 - Konsultēšanās ar nodarbinātajiem, lai viņus iesaistītu darba aizsardzības uzlabošanā
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- Kādām ir jābūt gaisa kustības ātrumam darba telpā gada siltajā periodā (vidējā gaisa temperatūra ārpus darba telpām vairāk par + 10 °C), veicot darbu, kas saistīts ar vidēji lielu vai lielu fizisko piepūli? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - 0,1–0,4 m/s
 - 0,05–0,15 m/s
 - 0,2–0,5 m/s
- Kādus dokumentus nepieciešams sastādīt, veicot darba vides iekšējo uzraudzību uzņēmumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - Darba vides risku novērtējums
 - Personu, profesiju vai darba vietu saraksts, kurās nodarbinātajiem darbā ir īpaši apstākļi
 - Darba aizsardzības pasākumu plāns
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- Vai darba devējam, darba vides risku novērtēšanā tekstilizstrādājumu ražošanas uzņēmumam ir jāpiesaista kompetentu institūciju? (2 pareizas atbildes)**
 - Jā, ir obligāti jāpiesaista
 - Nē, nav jāpiesaista
 - Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā nav vairāk par 5 nodarbinātajiem
 - Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir līdz 10 nodarbinātajiem un nav sava darba aizsardzības speciālista
 - Drīkst neiesaistīt, ja uzņēmumā ir izveidota darba aizsardzības sistēma un ir savs darba aizsardzības speciālists ar atbilstošu izglītību
- Tematisko apmācību darba aizsardzībā veic par? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - Jauno darba aprīkojumu
 - Kādu konkrētu individuālo aizsardzības līdzekli
 - Par konkrētu darba vides risku faktoru
 - Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
 - Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- Strādājot vidē, kur ir smalki putekļi, dūmi un ūdens migla, darbiniekam jālieto respirators ar aizsardzības klasi: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
 - P1
 - P2
 - P3
 - Nav jālieto vispār

7. Ar ko kompetentajam speciālistam jāsadarbojas, sniedzot pakalpojumus darba aizsardzības jomā? (3 pareizas atbildes)
- A. Jāiesaista uzņēmuma nodarbinātie
 - B. Ar apdrošināšanas kompāniju
 - C. Jāsadarbojas ar uzņēmuma uzticības personām (ja tādas ir)
 - D. Jāiesaista uzņēmuma vadība
 - E. Ar Valsts darba inspekciju
8. Atzīmējiet pareizos apgalvojumus par drošības datu lapu: (3 pareizas atbildes)
- A. Drošības datu lapu izstrādā darba devējs
 - B. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, nav obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
 - C. Drošības datu lapu nolūks ir sniegt ķīmisko vielu lietotājiem vajadzīgo informāciju, lai palīdzētu aizsargāt cilvēku veselību un vidi
 - D. Nodarbināto, kurš strādā ar bīstamo ķīmisko vielu, ir obligāti jāiepazīstina ar drošības datu lapā norādīto informāciju
 - E. Drošības datu lapa nav obligāti nepieciešama bīstamajām ķīmiskajām vielām
 - F. Drošības datu lapa ir iedalīta 16 iedaļās
9. Kāpēc nodarbinātajiem, no drošības viedokļa, strādājot pie aušana iekārtām, ir aizliegts vilkt dažādas ķēdītes un strādāt ar gariem, nesasietiem matiem? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Tas izskatās neestētiski
 - B. Mati un rotas lietas var iekļūt audumā
 - C. Mati vai ķēdītes var tikt ievilkta darba aprīkojumā
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
10. Kāds ir maksimāli pieļaujamais attālums sprādzienbīstamā objektā vai teritorijā no jebkuras vietas līdz ugunsdzēsības aparātu atrašanās vietai? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Nedrīkst būt lielāks par 15 m
 - B. Nedrīkst būt lielāks par 20 m
 - C. Nedrīkst būt lielāks par 30 m
11. Vai nātrija sārms var kalpot par nodarbinātā arodslimību izraisītājfaktoru? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Jā, var kalpot
 - B. Nē, nevar kalpot
12. Ja darba aprīkojumu nevar izslēgt, to tehnisko apkopi veic: (2 pareizas atbildes)
- A. Tādā pašā režīmā, kādā tas ir darbības stāvoklī
 - B. Neievērojot drošības prasības
 - C. Ievērojot speciālos aizsardzības pasākumus
 - D. Tehnisko apkopi veikt aizliegts
 - E. Ārpus bīstamās zonas
13. Kādi nosacījumi jāievēro, izvēloties individuālos dzirdes aizsardzības līdzekļus? (Iespējama 1 pareiza atbilde)
- A. Darbinieka fizioloģiskās un anatomiskās īpatnības
 - B. Trokšņa līmenis darba vietā
 - C. Darba intensitāte un vides apstākļi
 - D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas

E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

- 14. Cik bieži jāveic elektroinstalācijas (tai skaitā zemējuma un zibensaizsardzības ierīces) pārbaudi objektā, ja vide nav sprādzienbīstama un ķīmiski agresīva? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi divos gados
B. Reizi desmit gados
- 15. Vilnas putekļu aroda ekspozīcijas robežvērtība (AER) strādājot 8 stundas dienā ir 4 mg/m³. Veicot mērījumus segu ražotnē, vilnas putekļu koncentrācija bija 3,5 mg/m³. Cik bieži darbinieks jāsūta uz obligāto veselības pārbaudi uz kaitīgo punktu organiskās izcelsmes putekļi? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Reizi gadā
B. Reizi divos gados
C. Reizi trijos gados
D. Nav jāsūta
- 16. Kāda informācijai jābūt darbu veicēja ar ķīmiskajām vielām rīcībā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Informācijai par ķīmisko vielu fizikālajā īpašībām
B. Informācijai par ķīmisko vielu ķīmiskajām īpašībām
C. Informācijai par ķīmisko vielu bīstamību un iedarbību uz vidi un cilvēku veselību
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 17. Kuras ķermeņa daļas ir visjūtīgākās pret vibrāciju? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Mugurkauls
B. Iekšējie orgāni
C. Roku un kāju pirksti
- 18. Kādi individuālie aizsardzības līdzekļi būtu jālieto darbiniekam, strādājot ar piegriezējierīcēm? (2 pareizas atbildes)**
- A. Aizsargķivere
B. Sejas aizsegi
C. Vibrāciju samazinošie darba cimdi
D. Pirkstu aizsargi
E. Aizsargpriekšauti darbam ar rokas nažiem
F. Apavi ar neslīdošu zoli
- 19. Putekļu izraisīto arodslimību profilaksē svarīga nozīme ir: (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Tehnoloģisko procesu un iekārtu pilnveidošanai
B. Darbinieku izglītošanai par putekļu iedarbību uz organismu
C. Atbilstošu individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanai
D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas
- 20. Kuru no minētajām kompensācijām nevar saņemt arodslimnieks? (Iespējama 1 pareiza atbilde)**
- A. Slimības pabalstu
B. Atlīdzību par darba spēju zudumu
C. Papildus apmaksātas brīvdienas
D. Papildu izdevumu kompensāciju

21. Kāda ir pirmā palīdzības rīcība apdegumu gadījumā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Apstrādāt apdegumu vietu ar krēmu
- B. Atvēsināt apdegumu vietu, lejot aukstu ūdeni
- C. Uzlikt plāksteri
- D. Pārplēst apdeguma pūsli

22. Nodarbinātais (vīrietis) darba laikā paceļ smagumu (8 kg) ar abām rokām. Smagumu celšana notiek neregulāri un mazos apjomos. Vai darba devējam obligāti jāietver obligātās veselības pārbaudē punkts smagumu pārvietošana bez mehāniskām palīgierīcēm, smaguma celšana un noturēšana? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Jā, ir obligāti jāiekļauj
- B. Nē, nav obligāti jāiekļauj

23. Strādājot ar šujmašīnu, troksnis darba telpās palielinās līdz pat 94 dB(A). Kādas darbības jāveic darba devējam, lai samazinātu trokšņa ietekmi uz nodarbināto, kas strādā 6 stundas dienā ar šo iekārtu? (3 pareizas atbildes)

- A. Darba devējam nav nepieciešams veikt nekādas darbības
- B. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 1 stundu 36 minūtēm
- C. Samazināt strādāšanas ilgumu no 6 stundām uz 2 stundām 16 minūtēm
- D. Nodrošināt nodarbināto ar dzirdes aizsardzības līdzekļiem
- E. Nodrošināt nodarbinātajam klusu atpūtas telpu darba paužu ievērošanai

24. Savieno drošības zīmes piktogrammu ar tās attiecīgo nosaukumu:

A. Toksiska viela (2)	1.
B. Uzmanību, slīdens (4)	2.
C. Oksidējoša viela (1)	3.
D. Uzmanību, pakāpiens (3)	4.

25. Darba vides mikroklimatu raksturo: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. telpas gaisa temperatūra
- B. gaisa relatīvais mitrums
- C. gaisa kustības ātrums
- D. pareizas visas atbildes

26. Uzticības personai ir tiesības: (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. ierosināt, lai darba devējs veic darba vides riska faktoru mērījumus, ja saņemtas nodarbināto sūdzības par veselībai kaitīgiem darba vides riska faktoriem;
- B. piekļūt darba vietām saskaņā ar uzņēmumā noteikto kārtību
- C. kopā ar Valsts darba inspekcijas amatpersonām piedalīties darba vietu pārbaudēs
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

27. Uzņēmuma telpās ir izvietota zemāk norādīta zīme. Atzīmējiet pareizo apgalvojumu. (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Aizliegts iebraukt ar transportu
- B. Nedrīkst pārvietoties ar iekrāvēju
- C. Iekšējā transporta kustība aizliegta

28. Pareizi savienojiet norādītās drošības zīmes ar tai paredzamo signālkrašu

Drošības zīme

Signālkraša

1. Aizlieguma un ugunsdrošības zīmes ____	A) Dzeltena
2. Rīkojuma zīme ____	B) Sarkana
3. Brīdinājuma zīme ____	C) Zaļa
4. Pirmās palīdzības vai evakuācijas izeju un gābšanas papildzīme ____	D) Zila

29. Kas jādara, notiekot nelaimes gadījumam darbā? (Iespējama 1 pareiza atbilde)

- A. Nekavējoties jāsniedz pirmā un neatliekamā palīdzība cietušajam
- B. Nekavējoties jāziņo darba devējam, tiešajam darbu vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam
- C. Līdz nelaimes gadījuma izmeklēšanas sākumam notikuma vieta jā saglabā neskarta, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību vai vidi un netraucē darbu procesam
- D. Visas iepriekš minētās atbildes pareizas
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

30. Kādi ir galvenie riska faktori nodarbinātajiem tekstilrūpniecībā? (2 pareizas atbildes)

- A. Darbs āra apstākļos
- B. Darbs uz sastatnēm
- C. Smagumu celšana, pārvietošana
- D. Biežas, atkārtotas, vienvēidīgas kustības
- E. Visas iepriekš minētās atbildes nepareizas

ATBILDES			
1	E	16	D
2	A	17	C
3	D	18	C; F
4	C; E	19	D
5	D	20	C

6	C	21	B
7	A; C; D	22	B
8	C; D; F	23	B; D; E
9	C	24	A-2; B-4; C-1; D-3
10	A	25	D
11	A	26	D
12	C; E	27	C
13	D	28	1-B; 2-D; 3-A; 4-C
14	B	29	D
15	B	30	C; D

NELAIMES GADĪJUMU IZMEKLĒŠANAS KĀRTĪBA

VDI - Valsts darba inspekcija

Par drošu, ergonomisku darba vietas iekārtojumu

Pirms uzsākt
darbu, svarīgi
novērtēt un
novērst riskus

BIEŽĀK SASTOPAMIE ERGONOMISKIE DARBA VIDES RISKI TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANĀ

Nepareiza smagumu celšana

Biežas un
atkārtotas
kustības

Ilgstoša
atrašanās
piespiedu pozā

Pareiza
smagumu
celšana

Smagumu
pārvietošanas
palīgīdzekļu
izmantošana

Ergonomiski
iekārtot
darba vidi,
darba laika
plānošana

Regulāru
darba paužu
ievērošana,
vingrinājumi

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Par drošu darbu fizikālo faktoru un putekļu ietekmē

Pirms uzsākt darbu, svarīgi novērtēt un novērst riskus

**BIEŽĀK PASTĀVOŠIES DARBA VIDES RISKI
TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU UN APĢĒRBU RAŽOŠANAS,
MAZGĀŠANAS UN ĶĪMISKĀ TĪRĪŠANAS NOZARĒ**

Troksnis no iekārtām

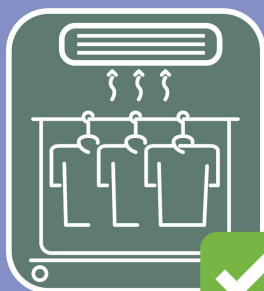
Vibrācija no iekārtām

Putekļu koncentrācija

Neatbilstošs apgaismojums

Individuālo aizsardzības līdzekļu izmantošana

Iekārtu tehnisko apkopju un pārbaužu veikšana

Ventilācija, pareiza telpu uzkopšana un kārtība

Mākslīgā apgaismojuma nodrošinājums, regulāra lampu tīrīšana, maiņa

Valsts darba inspekcija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ